

Europska
komisija

PANORAMA

LJETO 2017. / Br. 61

Pogled kohezijske politike u budućnost

POSEBNO IZDANJE

Regionalna
i urbana
politika

PANORAMA

UVODNI ČLANAK.....	03.	Profesor Dominique Foray , voditelj katedre za ekonomiju i menadžment inovacija, École Polytechnique Fédérale de Lausanne (CH).....	28.
Jüri Ratas , premijer Republike Estonije.....	04.	Emma Marcegaglia , predsjednica organizacije BusinessEurope.....	29.
KONVERGENCIJA PONOVRNO NA PRAVOM PUTU.....	06.	Kevin Morgan , profesor upravljanja i razvoja i dekan za angažiranost na Sveučilištu u Cardiffu (UK).....	30.
Brigitte Zypries , savezna ministrica gospodarstva i energetike (DE).....	08.	DR. SC. Neil Bradford , voditelj, katedra za političke znanosti Huron University College, Western University (CA).....	31.
Harris Georgiades , ministar financija (CY).....	09.	Mario Monti , predsjednik skupine na visokoj razini o vlastitim resursima.....	32.
Günther Oettinger , povjerenik Europske komisije za proračun i ljudske resurse.....	10.	TOČKE PODATAKA 3: POKAZATELJI ZA FONDOVE ESI.....	34.
Paul Magnette , premijer Valonije (BE).....	12.	Eleni Marianou , glavna tajnica Konferencije perifernih pomorskih regija.....	36.
Stavros Arnaoutakis , regionalni guverner Krete (EL).....	13.	Robin Huguenot-Noël i Alison Hunter , Europski centar za politiku.....	37.
Lena Micko , predsjednica Švedske udruge lokalnih vlasti i regija (SE).....	14.	Daniël Termont , gradonačelnik Genta i predsjednik organizacije EUROCITIES.....	38.
František Lukl , predsjednik Saveza gradova i općina Češke Republike (CZ).....	15.	Leo Williams , direktor Europske mreže protiv siromaštva.....	39.
REGIONALNI POKAZATELJI U PROLJETNOM ISTRAŽIVANJU EUROBAROMETRA.....	16.	Karl-Heinz Lambertz , predsjednik Udruge europskih pograničnih regija.....	40.
Mari Kiviniemi , zamjenica glavnog tajnika OECD-a.....	18.	Michiel Rijsberman , izvijestitelj AER-a za kohezijsku politiku nakon 2020.....	42.
Andrzej Porawski , izvršni direktor Udruge poljskih gradova (PL).....	20.	Karen Coleman , komentatorica/novinarka/voditeljica.....	43.
Iskra Mihaylova , predsjednica odbora REGI EP-a.....	21.	EUROPSKI TJEDAN REGIJA I GRADOVA 2017.....	44.
Kalev Härk , gradonačelnik Valge (EE), i Vents Armands Krauklis , gradonačelnik Valke (LV).....	22.	INICIJATIVA INTERREG VOLUNTEER YOUTH.....	46.
Xavier Valderrama , koordinator europskih urbanih razvojnih projekata, gradsko vijeće grada Santa Coloma de Grameneta (ES).....	23.	STUDENTI O PROJEKTIMA INTERREG NA MALTI.....	48.
Michael Storper , profesor ekonomske geografije pri London School of Economics (UK).....	24.	NOVOSTI UKRATKO.....	50.
PAMETNA SPECIJALIZACIJA NADOPUNJUJE INOVACIJU.....	26.	PROGRAM.....	51.

Dragi čitatelju,

kohezijski forum, koji je održan 26. i 27. lipnja u Bruxellesu, označio je važnu prekretnicu u raspravi o kohezijskoj politici nakon 2020. (#EU7CF).

Ovo posebno izdanje časopisa *Panorama* nudi platformu predstavnicima institucija EU-a, nacionalnih vlada, regionalnih tijela, različitih udruga i sveučilišta. Zahvaljujemo im na njihovim doprinosima. Ako želite, možete nam poslati svoja razmišljanja (maksimalno 300 riječi) koja će biti objavljena u rubrici „Svojim riječima“ u jednom od idućih brojeva časopisa.

Strategije pametne specijalizacije u ovom su broju spomenute nekoliko puta. Mnogi ljudi ističu njihovu važnost i htjeli bi svjedočiti daljnjem razvoju koncepta. Tu temu obradit ćemo detalj-

nije u rujanskom izdanju, koje će biti objavljeno netom prije Europskog tjedna regija i gradova. Također, zanimaju nas vaši stavovi na tu temu: vaša iskustva, rezultati, nade, sumnje i prijedlozi.

Svoje odgovore šaljite na adresu regio-panorama@ec.europa.eu – **i izrazite svoje mišljenje!**

Uživajte u čitanju

AGNÈS MONFRET

Voditeljica komunikacijskog odjela, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, Europska komisija

UVODNI ČLANAK

Nalazimo se u ključnom trenutku u povijesti našeg kontinenta. Posljednjih se godina Europa suočila s nizom kriza – gospodarskih, financijskih i političkih.

Ipak, vjerujem da će budući povjesničari reći da su ove krize djelovale kao katalizator te potaknule Europu i Europljane da si postave ključna pitanja: Kakva Europa za sutra? Što bi trebala činiti? i na koji način?

Najveća pogreška koju možemo učiniti jest da Europu i njezina postignuća uzimamo zdravo za gotovo. Za mene kohezijska politika predstavlja cement koji povezuje naše zajedničke vrijednosti i ciljeve; temelj na kojemu počiva ono što smo sagradili i na čemu nam svijet zavidi. Zbog tog je razloga ovaj broj časopisa *Panorama* posvećen razdoblju nakon 2020. godine, a time i kohezijskoj politici sutrašnjice.

U ovom broju saznat ćete stajališta velikog broja ljudi različitog podrijetla, uključujući mojeg kolegu Günthera Oettingera, povjerenika zaduženog za proračun EU-a. Na neki način časopis *Panorama* pokreće širu debatu o budućnosti naše kohezijske politike.

Kohezijski forum, održan 26. i 27. lipnja, također nam je omogućio raspravu o budućnosti ove politike razmjenom ideja licem u lice, a ponekad naravno i neslaganjem o obliku buduće kohe-

zijske politike. Naš cilj i dogovor jesu izrada kohezijske politike koja se brine o svakome, koja je jednostavna, brza, isplativa, fleksibilnija i sposobna potaknuti više reformi u državama članicama. To nastojimo postići s više poticaja, a manje usmjerenosti na sankcije.

U razmišljanjima o sljedećem desetljeću moramo imati na umu jednu od najvažnijih stvari: naša je dužnost da svi Europljani budu što bliže zadovoljavanju njihovih potreba. i brigu da svatko, bez obzira na to gdje živi, može konkretno iskoristiti prednosti povezane s Unijom i ostvariti pristup istim mogućnostima.

Kohezijska politika najbolje izdanje Europe, Europa koja se brine i Europa koja gradi bolju budućnost za svoju djecu. ■

CORINA CREȚU

Europska povjerenica za regionalnu politiku

Zajedničke mogućnosti kod kuće i u inozemstvu

Dok se Estonija priprema za preuzimanje predsjedanjem EU-om kasnije ove godine, Jüri Ratas, premijer Republike Estonije objašnjava važnost kohezijske politike za svoju zemlju i njezine građane te na koji način Europa kao cjelina može imati koristi u budućnosti.

Koliko su kohezijski fondovi EU-a bili važni za građane Estonije od ulaska Estonije u EU?

Kohezijska politika EU-a znatno je pridonijela gospodarskom razvoju i konkurentnosti Estonije. Uz nacionalno financiranje kohezijska politika omogućila je važne strukturne promjene čija bi provedba inače bila vrlo teška ili čak nemoguća. Naše iskustvo pokazuje da kohezijska politika, u kombinaciji s dobrom gospodarskom politikom, dovodi do konvergencije, što je glavni cilj politike.

Postoje mnogi vrlo praktični rezultati kohezijskih fondova koje Estonci svakodnevno osjećaju. Primjerice, naši građani imaju bolji pristup čistoj vodi za piće, boljim cestama i uslugama željezničkog prijevoza te brzim širokopojasnim uslugama diljem Estonije. Uz pomoć sredstava EU-a 99 % javnog sektora sada funkcionira bez papira, što je Estoncima omogućilo da većinu svojih dnevnih poslova s državom

obavljaju putem interneta. Fondovi kohezijske politike potaknuli su rast izvoza i inovacija jer se broj izvoznih poduzeća povećao, a poduzeća obraćaju više pozornosti na inovacije i razvoj proizvoda. Osuvremenjene su mnoge škole, sveučilišta i bolnice. Kohezijski fondovi također su pomogli oko 95 000 ljudi u pronalasku posla. Stoga, Estonci su izrazito svjesni koristi fondova kohezijske politike, a koje pomažu u stvaranju i održavanju radnih mjesta, povećanju produktivnosti i potpori konvergencije Estonije.

Kakve je koristi Estonija imala od suradnje s ostalim državama članicama i regijama EU-a od ulaska u EU? Postoje li primjeri lekcija koje je Estonija naučila i primjenjuje?

Suradnja s ostalim državama članicama od vitalne je važnosti u smislu prevladavanja izazova koji prelaze granice i obuhvaćaju više država. Jedan od dobrih primjera odnosi se na programe europske teritorijalne suradnje. Oni su

važni regijama i organizacijama kada se suočavaju s određenim regionalnim prekograničnim izazovima, kao što je zaštita Baltičkog mora ili u pronalasku zajedničkih problema diljem Europe u različitim područjima, poput energetske učinkovitosti.

Neometane fizičke i digitalne veze državama članicama omogućuju da u potpunosti uživaju u gospodarskim prednostima jedinstvenog tržišta i povećaju konkurentnost Unije. Imamo dobra iskustva i opipljive rezultate u razvoju prekograničnih digitalnih usluga, primjerice, između Estonije i Finske, gdje vidimo velik potencijal za Europu u cjelini. Razvoj nove europske željezničke pruge za vlakove visoke brzine, Rail Baltic, primjer je suradnje ne samo s neposrednim susjedima već i s drugim državama na koje utječe izgradnja tog dijela osnovne željezničke mreže EU-a koji nedostaje. Naučio nas je da je zajedničko razumijevanje prednosti takvih projekata za građane i poduzeća diljem zemalja od ključne važnosti.

REPUBLIC OF ESTONIA GOVERNMENT

“EU ne samo da mora govoriti kao jedno već i djelovati kao jedno jer jedinstvo svoju pravu vrijednost dokazuje u akciji.”

U drugoj polovici 2017. Estonija predsjedava Vijećem EU-a prvi put nakon pristupanja 2004. Kako Estonija gleda na ovu priliku?

Predsjedanje Estonije Vijećem EU-a stiže u odlučujućem trenutku za EU. EU ne samo da mora govoriti kao jedno već i djelovati kao jedno jer jedinstvo svoju pravu vrijednost dokazuje u akciji. Tijekom našeg predsjedanja nastojat ćemo biti snažniji u budućnosti kako bi koristi koje dolaze iz EU-a u konačnici dosegle svaku zemlju, grad, općinu i obitelj. Uloga predsjedanja donosi velike odgovornosti jer je EU postao nerazdvojni dio našeg svakodnevnog života.

Koje izazove predsjedanje predstavlja za vašu zemlju i kako su oni utjecali na postavljanje prioriteta predsjedanja?

Glavni cilj Estonije tijekom predsjedanja jest zadržati EU ujedinjenim i odlučnim. EU počiva na četiri temeljne slobode i zajedničkom razumijevanju mira i prosperiteta. Imajući to na umu cilj estonskog

predsjedanja jest raditi na pitanjima koja pomažu izgraditi i promicati Europu s otvorenim i inovativnim gospodarstvom, osigurati sigurnost Europe, promicati digitalnu Europu i slobodno kretanje podataka te osigurati da aktivnosti EU-a budu uključive i održive.

Koji su prioriteti estonskog predsjedanja u području kohezijske politike i na koji ćete način postupati?

U području kohezijske politike imamo dva glavna prioriteta. Prvi je promicati rasprave o budućnosti kohezijske politike u Vijeću. Radujemo se sedmom kohezijskom izvješću, prijedlozima skupine na visokoj razini o pojednostavljenju koju vodi Siim Kallas, Dokumentu za razmatranje o budućnosti financija EU-a i još mnogo toga. Drugi je prioritet nastavak

rada na takozvanoj uredbi „omnibus”, čiji je cilj pojednostaviti politiku. To je prilično složen dokument, no svakako ćemo učiniti sve kako bismo ga unaprijedili.

Kako gledate na razvoj prioriteta i mehanizama za ostvarivanje kohezijske politike nakon 2020.? Što očekujete od kohezijskog foruma koji se održava u Bruxellesu krajem lipnja?

Budući da je kohezijska politika jedina politika EU-a kojom se osiguravaju stabilnost i financijska sredstva za dugoročne strukturne reforme, ona je ključno područje politike EU-a. Bez toga mnoge reforme i velik dio gospodarskog napretka u državama članicama i regijama bi izgubili na brzini. u sklopu rasprave o tome na koji način povećati učinkovitost kohezijske politike, trebamo razmotriti njezino pojednostavljenje i jaču utemeljenost na rezultatima te je uskladiti u okviru politike i s drugim instrumentima financiranja EU-a. Kohezijski forum u lipnju idealna je prilika za raspravu o tome na koji način kohezijska politika ostvaruje najbolje rezultate za Europu. ■

“Postoje mnogi vrlo praktični rezultati kohezijskih fondova koje Estonci svakodnevno osjećaju.”

Regije EU-a ponovno se približavaju

Ovaj članak pokazuje kako su se regionalne nejednakosti u EU-u promijenile od 2000. godine. EU se zalaže za smanjenje takvih razlika, a kohezijska politika pruža veću potporu manje razvijenim regijama kako bi im pomogla da te razlike nadoknade. Detaljnija analiza bit će uključena u buduće sedmo izvješće o koheziji.

Prema najnovijim podacima koje je objavio Eurostat više od jednog od četiri stanovnika EU-a (27 % ukupnog stanovništva EU-a) živjelo je u regiji čiji je BDP po stanovniku (standard kupovne moći) niži od 75 % prosjeka EU-a (pogledajte kartu) u 2015. godini.

Većina tih regija nalazi se u središnjim i istočnim zemljama članicama EU-a, ali i u Grčkoj, južnoj Italiji, Portugalu i nekim od najudaljenijih regija. Sve regije u Bugarskoj i Rumunjskoj – uz iznimku regija glavnih gradova Jugozapaden i Bukurešt-Ilfov – bilježe manje od 50 % prosjeka EU-a.

Unatoč tome, između 2000. i 2015., sve regije u središnjim i istočnim državama članicama povećale su svoj BDP po stanovniku u odnosu na prosjek EU-a. Općenito, velika su povećanja vidljiva u regijama glavnih gradova, kao u Bugarskoj

i Rumunjskoj, gdje se BDP po stanovniku udvostručio u odnosu na prosjek EU-a te u Slovačkoj, gdje se gotovo udvostručio.

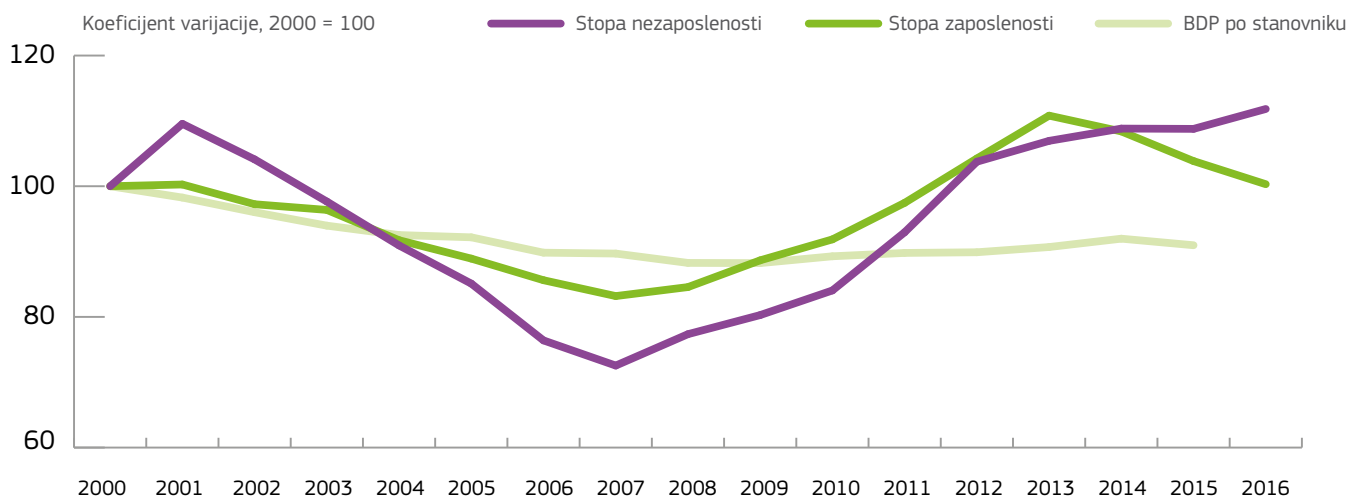
Zbog gospodarske se krize situacija u grčkim regijama pogoršala. Četiri od 13 regija imale su 2011. godine BDP po stanovniku viši od 75 % prosjeka EU-a. Godine 2015. taj se broj smanjio na dvije: regija glavnog grada Attiki (95 %) i Notio Aigaiio (75 %). Italija je također osjetila posljedice krize. Pet je regija 2011. godine zabilježilo BDP po stanovniku manji od 75 % prosjeka EU-a, dok je to 2015. godine učinilo njih sedam.

U Portugalu su samo dvije regije iznad praga od 75 %, metropolitansko područje Lisabona (103 %) i Algarve (79 %), s vrlo malo promjena od 2011. godine.

Konvergencija ponovno na pravom putu

Najnoviji podaci o BDP-u pokazuju proces konvergencije među europskim regijama, koji je bio prekinut krizom, ali koji se polako ponovno uspostavlja. Razlike između regionalnih gospodarstava u EU-u smanjivale su se prije nastupanja krize (koeficijent varijacije regionalnog BDP-a po stanovniku smanjio se između 2000. i 2008. za 12 %). To je uglavnom posljedica činjenice da su regije s najnižim BDP-om po stanovniku rasle brže od prosjeka i nadoknadile razlike u odnosu na uspješnije regije.

KOEFICIJENT VARIJACIJE BDP-A PO STANOVNIKU, STOPA ZAPOSLENOSTI (20 – 64), STOPA NEZAPOSLENOSTI, EU-28 REGIJE RAZINE NUTS 2, 2000. – 2016.

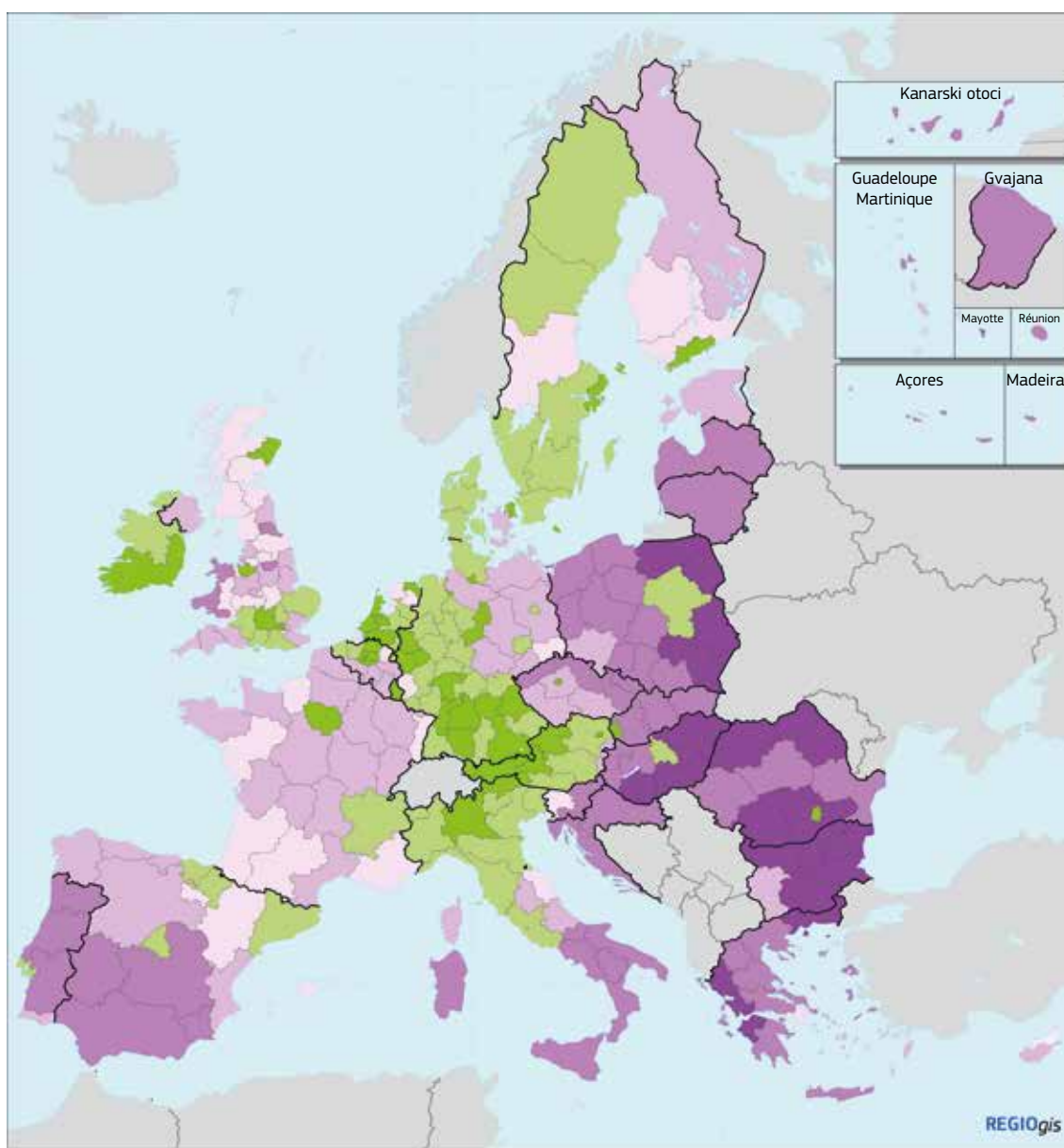

Izvor: Eurostat i izračuni GU-a REGIO

Međutim, čini se da je kriza zaustavila taj trend; između 2008. i 2015. godine regionalne razlike blago su se povećale (koeficijent varijacije povećao se za 4 %), ali su ostale daleko ispod razine iz 2000. godine. Između 2014. i 2015. godine razlike su se ponovno počele smanjivati, iako je prerano reći hoće li se taj trend održati.

Razlike u stopama zaposlenosti smanjuju se od 2013. godine, iako je tom smanjenju prethodio znatan porast kao rezultat krize. Razlike u ovom području i dalje su daleko iznad razina prije krize. Nasuprot tome, razlike u regionalnim stopama nezaposlenosti nastavljaju rasti, no od 2012. godine porast je usporio. ■

BDP po stanovniku (standard kupovne moći, 2015.)

Index, EU28 = 100

- < 50
- 50 - 75
- 75 - 90
- 90 - 100
- 100 - 125
- >= 125

Vrijednosti za dvije regije Irske procijenjene su upotrebom nacionalne vrijednosti.

Izvor: Eurostat, GU REGIO

0 500 km

© EuroGeographics Udruženje za administrativne granice

Zahtjevi buduće kohezijske politike EU-a

U trenutku kada postoji velik broj euroskeptika i u svjetlu novih globalnih izazova, europska kohezijska politika dobiva na važnosti. Ona je izraz naše zajednice zajedničkih vrijednosti i solidarnosti koja postoji između država članica Europske unije. u svim državama članicama i regijama brojni projekti imaju izravni lokalni utjecaj.

Brigitte Zypries
savezna ministrica
gospodarstva i energetike
Njemačka

Već je jasno da će se budući višegodišnji financijski okvir EU-a suočiti s posebnim izazovima. Slijedom toga, vrijednosti europske politike bit će malo pomaknute. Suočena s vjerojatnim smanjenjem sredstava, a time i naknadnom potrebom za rezovima, sva područja izdataka moraju dati doprinos, a kohezijska politika nije iznimka. u budućnosti pomoć iz strukturnih i investicijskih

fondova EU-a mora biti bolje integrirana i učinkovitija nego ikada prije.

Zbog svoje temeljne uloge u jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije EU-a kohezijska politika i dalje će biti područje ulaganja od izuzetne važnosti i ključan element gospodarske politike i politike zapošljavanja EU-a. Kohezijska će politika i u budućnosti podržavati sve regije EU-a – diferencirane u skladu s njihovim strukturnim razvojem i regionalnim potrebama. Stoga, najvažniji cilj i dalje je smanjivanje zaostatka ozbiljno ugroženih područja. Međutim, kohezijska politika istodobno bi trebala osigurati sredstva kako bi se regije učinkovito suočile s novim izazovima, poput migracije i demografskih promjena. u okviru ciljeva specifičnih za fondove kohezijska politika podržava pametan, održiv, inovativan i uključivi rast i zapošljavanje. Namjeravamo nastaviti jaču tematsku koncentraciju uvedenu u tekućem razdoblju financiranja.

Kohezijska politika može dugoročno biti uspješna samo ako istodobno osiguramo prave makroekonomske uvjete. Stoga u budućnosti naglasak treba staviti na strukturne reforme u državama članicama jer one zahtijevaju veću potporu. u tom kontekstu strukturni fondovi EU-a mogu poslužiti kao glavno uporište nužnih strukturnih reformi. u tu svrhu kohezijsku politiku trebamo čvršće povezati s gospodarskom koordinacijom EU-a i uspostaviti učinkovite poticaje za strukturne reforme. Iz naše perspektive, uz jačanje *ex ante* uvjeta, to također zahtijeva bliže i sustavnije povezivanje s preporukama specifičnima za pojedine

zemlje, kojima se moguće baviti kroz kohezijsku politiku.

Jasno je da se zahtjevi za postojeći sustav upravljanja i kontrole trebaju pojednostaviti. Stoga bi imalo više smisla pojednostaviti potporu u sklopu postojećeg pravnog okvira, umjesto ponovne najave promjene kompletnog sustava. To uključuje novi, diferencirani pristup. Na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija velike razlike između pojedinih država članica treba smanjivati učinkovitije no što je to slučaj danas. ■

“*Kohezijska politika može dugoročno biti uspješna samo ako istodobno osiguramo prave makroekonomske uvjete.*”

Bundesministerium
für Wirtschaft
und Energie

Stavovi Cipra o kohezijskoj politici nakon 2020. godine

Trenutačna rasprava i predstojeće rasprave o kohezijskoj politici za razdoblje nakon 2020. godine provode se u izrazito promijenjenom okruženju u usporedbi s razgovorima održanima za razdoblje 2014. – 2020.

Srednjoročni pregled višegodišnjeg financijskog okvira, debate o budućnosti potrošnje i financiranja EU-a nakon 2020. godine i predstojeći pregovori o Brexitu čine okolnosti za raspravu o budućnosti kohezijske politike složenima i jedinstvenima.

Kohezijska politika nakon 2020. trebala bi se i dalje baviti smanjivanjem regionalnih nejednakosti. Kako bi to ostvarila, relativna važnost kohezijske politike u idućem višegodišnjem financijskom okviru nakon 2020. trebala bi ostati velika. Važnost održavanja snažne kohezijske politike posebno je vidljiva u malim državama članicama poput Cipra, gdje su štetni učinci nedavne gospodarske i monetarne krize ozbiljno ugrozili njezinu konkurentnost i potencijal rasta te nametnuli znatna proračunska ograničenja.

Buduća kohezijska trebala bi ostati usredotočena na razlike te bi se istodobno trebala moći baviti različitim socijalnim, teritorijalnim i gospodarskim stvarnostima u državama članicama. u tom bi smislu predstojeće rasprave o mehanizmu dodjele sljedeće kohezijske politike

i njezine tematske koncentracije također mogle istražiti neke nove puteve, kao što su uvođenje specifičnih kriterija koji se odnose na nacionalne i/ili regionalne potrebe i posebnosti.

Istodobno, trend daljnjeg usklađivanja kohezijske politike sa širim ciljevima EU-a za rast i radna mjesta trebao bi se nastaviti u razdoblju nakon 2020. godine. Stoga bi trebalo dodatno ojačati koherentnost i konzistentnost s europskim semestrom.

Harris Georgiades
ministar financija
Cipar

U pogledu budućih načina financiranja sve veći zamah prema intenzivnijoj upotrebi financijskih instrumenata pruža dobru osnovu za usmjeravanje ulaganja na prioritete EU-a. Uloga financijskih instrumenata u razdoblju nakon 2020. godine postat će istaknutija zbog koristi koje oni pružaju u smislu učinkovitosti i održivosti javnih sredstava.

Dodatni izazov s kojim će se buduća kohezijska politika suočiti jest povećanje vidljivosti njezine provedbe u širem društvu. Relevantnost politike u odnosu na gospodarske i društvene aspekte svakodnevnog života građana trebala bi javnosti biti prenesena detaljnije, osobito u državama članicama na periferiji EU-a.

Nadalje, stalni naponi za pojednostavljenje postupaka kohezijske politike te zahtjeva nadzora, praćenja i izvješćivanja također će olakšati pristup kohezijskoj politici građanima i ona će se činiti manje strašnom u smislu procedura/birokracije. ■

“Uloga financijskih instrumenata u razdoblju nakon 2020. godine postat će istaknutija zbog prednosti koje oni pružaju u smislu učinkovitosti i održivosti javnih sredstava.”

Κυπριακή Δημοκρατία

Zajedničko prevladavanje gospodarskih i političkih izazova

Günther Oettinger, povjerenik Europske komisije za proračun i ljudske resurse iznosi svoja razmišljanja o budućoj ulozi kohezijske politike u proračunu EU-a.

Na koji se način sljedeće financijsko razdoblje može bolje uskladiti s trenutačnim političkim i gospodarskim izazovima?

Upravo taj odgovor trebali bismo dobiti od postupka razmatranja o budućnosti EU-27 koji je pokrenula Komisija. Zajedno s kolegicom, povjerenicom Crețu, pripremam dokument razmatranja o budućnosti financija EU-a. On će pridonijeti debati o budućnosti Europe zajedno s drugim dokumentima o političkim i gospodarskim prioritetima EU-a: socijalnoj dimenziji Europe, globalizaciji, obrani i budućnosti ekonomske i monetarne unije. Predstaviti će razna pitanja, opcije i kompromise kojima ćemo se možda morati baviti na temelju scenarija koje odaberemo za budućnost EU-a.

Želim da to bude pozitivna debata. Vjerujem da je to moguće: sve dok je proračun EU-a bolje usklađen s političkim prioritetima i usmjeren na programe i područja politike s jasnom europskom dodanom vrijednošću. Trebamo se ruko-

“ Posebno me ohrabruje zajedničko priznavanje ključne uloge koju proračun EU-a igra u europskoj izgradnji, da donosi stabilnost i da je izraz solidarnosti i vrijednosti zajedničkog djelovanja. ”

voditi načelom „Nijedan euro potrošen bez dodane vrijednosti EU-a”, što odražava da Europa gospodarske i političke izazove najbolje može prevladati zajedničkim snagama.

Po vašem mišljenju, koju će ulogu kohezijska politika nakon 2020. godine imati u poticanju gospodarskog rasta Europe?

Kohezijska politika bila je pokretač gospodarskog rasta i radnih mjesta te je pomogla mnogim regijama da se razviju. Stoga jasno ima europsku dodanu vrijednost. Tijekom i nakon gospodarske

i financijske krize pomogla je spriječiti velike poremećaje u mnogim regijama. Stoga bi ova politika trebala ostati važan dio budućeg proračuna EU-a. No, trebali bismo razmišljati možemo li dodatno povećati njezinu dodanu vrijednost EU-a, usredotočujući se još više na projekte koji snažno pridonose prioritetima EU-a, posebice rastu i radnim mjestima. Važno je pitanje trebamo li se više usredotočiti na regije u nepovoljnom položaju. Moramo razmotriti na koji način možemo pomoći regijama koje su snažno pogođene globalizacijom i tehnološkim promjenama. u konačnici moramo pažljivo pojednostaviti pravila njezine provedbe

“ *Objava rezultata kohezijske politike na učinkovit način predstavlja obvezu. To je zajednička odgovornost država članica, lokalnih i regionalnih vlasti.* ”

kako bismo smanjili administrativno opterećenje za sve.

Ono što smatram prilično uvjerljivim, na temelju dosadašnjeg iskustva, jest da je kohezijska politika najučinkovitija u kombinaciji s nacionalnim gospodarskim okvirom koji pridonosi rastu, tj. kada se provode potrebne strukturne reforme u cilju osiguravanja relevantnog pravnog okvira, administrativnih kapaciteta i poslovnog okruženja. Stoga bi, za mene, veza između kohezijske politike i šireg plana gospodarskog upravljanja trebala biti ojačana u sljedećem financijskom okviru.

Na koji bi način kohezijska politika mogla pomoći / pomogla EU-u da se ponovno poveže sa svojim građanima?

Najbolji način na koji kohezijska politika može pokazati svoju vrijednost građanima EU-a jest ispunjavanje njihovih potreba i očekivanja: osiguravanjem radnih mjesta i rasta te doprinosom bavljenju novim prioritetima kao što su energetska sigurnost, migracija, obrana i sigurnost.

Naravno, nužna je objava rezultata kohezijske politike na učinkovit način. Komunikacija je zajednička odgovornost država članica, lokalnih i regionalnih vlasti. No, iako propisi uključuju zakonsku obvezu pružanja informacija o projektima financiranim u okviru kohezijske politike, važno je pronaći odgovarajuće distribucijske kanale i ciljati pravu publiku kako bi se osigurao prijenos poruke o prednostima europske potpore.

Konkretni aktivnosti koje treba poduzeti moraju se koristiti svim postojećim alatima, surađivati s nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima te uravnotežiti upotrebu medija i društvenih medija s javnim debatama / događajima koji podižu svijest i daju ljudima priliku dati povratne informacije.

Različiti ljudi i udruge s različitim interesima izrazili su stavove o budućem višegodišnjem financijskom okviru. Vidite li u tim stavovima zajedničku nit ili više njih i, ako da, koje?

Posebno me ohrabruje zajedničko priznavanje ključne uloge koju proračun EU-a

igra u europskoj izgradnji, da donosi stabilnost i da je izraz solidarnosti i vrijednosti zajedničkog djelovanja. Potreba da proračun bude osjetljiviji na promjene političkih prioriteta i da se približi građanima EU-a svakako je zajednička nit.

Naravno, to su valjana očekivanja, ali postoje različiti načini i stavovi o tome kako ih realizirati. u ovoj fazi nemam unaprijed razrađene ideje o tome kako bi trebao izgledati budući višegodišnji financijski okvir... jednostavno je prerano za reći. Iako, naravno, imam svoje preferencije, najvažnije je da sam otvoren za sve stavove dionika i rezultate javne debate o budućnosti EU-27. ■

Kohezijska politika: stvarna dodana vrijednost za regije

Suočena s trenutačnim nezadovoljstvom u Europi – sudeći prema brojnim trenutačnim krizama – Europska unija mora iskoristiti svoje najučinkovitije politike. Među njima kohezijska politika predstavlja ključan element, a iznova se pokazala kao jedina od politika koje mogu pomoći EU-u u obnovi pozitivne slike u javnosti.

Paul Magnette
premijer Valonije

Programsko razdoblje 2014. – 2020. ojačalo je Uniju i kao glavni investicijski alat i kao ključan mehanizam za provedbu europskog programa. Djelujući kao katalizator javnih i privatnih ulaganja u europske projekte visoke dodane vrijednosti i suradnje u Uniji, kohezijska politika omogućuje uspostavljanje veće solidarnosti između EU-a, država članica i njihovih regija, a osobito između potonjih, poduzeća i građana.

Forum je, stoga, prilika da regija Valonije, zajedno sa mnogim zagovarateljima politike, predstavi dodatnu vrijednost koju donosi kohezijska politika.

U Valoniji je, tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. stvoreno 10 996 radnih mjesta mjerama za potporu poduzeća i stvaranje radnih mjesta koje je financirao Europski fond za regionalni razvoj, a 401 istraživač zaposlen je u sklopu aktivnosti istraživanja i razvoja. u međuvremenu, kao dio inicijativa

Europskog socijalnog fonda, milijun sudionika, od kojih je većina imala osobito slab pristup mogućnostima zapošljavanja, dobilo je potporu ili obuku.

“Kohezijska politika predstavlja ključan te se element, a iznova pokazala kao jedina od politika koje mogu pomoći EU-u u obnovi pozitivne slike u javnosti.”

Također je važno istaknuti važnost razvijanja integriranog pristupa regionalnom razvoju, snažnim ekosustavima i suradnji s drugim europskim regijama, a posebno u razvijanju regionalne strategije za pametnu specijalizaciju koja se pokazala iznimno učinkovitim instrumentom koordinacije. Ovaj pristup ne samo da treba održavati već ga treba dalje razvijati

kako bi se osiguralo da kohezijska politika bude glavni mehanizam za regionalne strategije koje su već uspostavljene diljem EU-a.

U okviru rada pokrenutog u „Bijeloj knjizi o budućnosti Europe” ključno je da kohezijska politika ostaje temeljni dio rasprava. Dok 28 zemalja članica, kojih će uskoro biti 27, nastoji ponovno uspostaviti suštinu europskog projekta, EU mora izbjeći da postane stranac vlastitim građanima zanemarivanjem ove politike solidarnosti među ljudima. Naprotiv, mora je ojačati kako bi se suočio s najvećim izazovom koji je ikad morao prevladati: nastanak EU-a koji je snažan u svojim mnogobrojnim nasljedima i zajedničkoj budućnosti te koji „govori jednim glasom, na svim svojim jezicima, iz svih svojih duša”. ■

Wallonie

Prilagoditi se i stremiti rastu

Napredak u kontekstu kohezijske politike EU-a predstavlja promjenu smjera, temeljenu na priznavanju važnosti teritorijalnog pristupa regionalnom razvoju.

Istodobno, tijek grčkog i europskoga gospodarstva vezan je uz napredak u globalnoj gospodarskoj sferi. Na europskoj razini priroda krize i bliska međupovezanost gospodarstava zahtijevaju novi oblik međunarodnog razumijevanja i usklađenog djelovanja.

“Očekuje se da će kohezijska politika znatno pridonijeti naporima uloženima u oporavak nacionalnih i regionalnih gospodarstava.”

Imajući to u vidu, kohezijska politika jedan je od osnovnih stupova strukture. Tako su grčke regije, uključujući regiju Kreta, imale znatne koristi jer je naša zemlja u protekla dva desetljeća dobila oko 64 milijarde EUR resursa zajednice.

Ti su resursi pridonijeli razvoju značajne infrastrukturne mreže, njima se unaprijedilo poduzetništvo, modernizirala se javna uprava i unaprijedilo se upravljanje ljudskim potencijalima. Evaluacija razdoblja od 2007. do 2013. otkriva da su strukturni fondovi osigurali rast BDP-a od 4 %, posebice u konvergencijskim regijama. Usto, osnovane su

Stavros Arnaoutakis
regionalni guverner Krete

122 000 novih malih i srednjih poduzeća i stvoreno 322 000 radnih mjesta. Fondovi su ukupno stvorili više od 940 000 radnih mjesta.

Budući da je gospodarska kriza pogodila brojne europske regije, očekuje se da će kohezijska politika znatno pridonijeti naporima uloženima u oporavak nacionalnih i regionalnih gospodarstava. Regulatorni okvir za razdoblje 2014. – 2020. zaista nas potiče da dostupne resurse usmjerimo prema onim sektorima i aktivnostima koje rezultiraju najvećim rastom.

Činjenica je da donositelji politika, akademici i druge zainteresirane strane raspravljaju o dodanoj vrijednosti i učinkovitosti kohezijske politike.

Kao predstavnik Krete, europske otočne regije, želio bih naglasiti da je kohezijska politika ključna za napredak europskih regija i prosperitet građana. Riječ je o jednom od glavnih stupova Europske unije koji se mora nastaviti nakon završetka trenutnog programskog razdoblja. Trebalo bi uzeti u obzir moguć-

nost dodatne potpore kako bi politika mogla odgovoriti na ulogu koju se očekuje da će ona odigrati.

Stoga smo svi mi koji predstavljamo europske regije dužni istaknuti koristi i važnost ove politike, s ciljem njezina očuvanja pred kratkoročnim političkim razmatranjima. Spremni smo uključiti se u smisleni dijalog u kojem će se utvrditi potrebne institucionalne prilagodbe, postupovna pojednostavnjenja i strateške mogućnosti kojima će se osnažiti kohezijska politika, uz očite implikacije i na europskoj i na međunarodnoj razini. ■

Περιφέρεια Κρήτης

Region of Crete

Kohezijska politika ključna je za široku inovacijsku sposobnost diljem regija Švedske

U pozadini napetosti trenutačno prisutnih u EU-u, snažna kohezijska politika potrebna je no ikad.

Lena Micko
predsjednica Švedske udruge
lokalnih vlasti i regija (SALAR)

EU se trenutačno suočava s velikih izazovima. Priljev izbjeglica stavio je veliki teret ne samo na mnoge pojedinačne države članice, već na cjelokupnu europsku suradnju. Rezultat referenduma u Velikoj Britaniji isto je tako doveo do napetosti u europskoj koheziji. Osim toga, EU se suočava s velikim globalnim ciljevima, kao što su klimatske promjene, urbanizacija, starenje stanovništva te strukturnim izazovima na tržištu rada zbog brzog tehničkog razvoja. Te će izazove zasigurno biti potrebno riješiti u predstojećem financijskom okviru.

Postojeća kohezijska politika već se bavi brojnim od tih izazova i pridonosi mobilizaciji na lokalnoj i regionalnoj razini, a koja je ključna u smislu ostvarivanja konkretnih rezultata. Uvjerena sam da ova politika mora isto tako imati istaknutu ulogu u predstojećem višegodišnjem financijskom okviru.

Upravo su putem kohezijske politike lokalna tijela i regije povezani s europskim projektom. EU na lokalnoj razini postaje vidljiv i putem tih ulaganja čini razliku za građane. Kohezijska politika može imati odlučujuću ulogu u obnovi dijela izgubljene kredibilnosti EU-a.

Europski socijalni fond (ESF) u Švedskoj je imao važnu ulogu u pomaganju velikom broju novopridošlih imigranata u brojnim općinama i regijama. Primjerice, financiraju se mjere usmjeravanja i usavršavanja jezika kako bi se novopridošlim imigrantkinjama s profesionalnim kvalifikacijama pomoglo pronaći zaposlenje. Međutim, udruga SALAR smatra da će biti nužne određene prilagodbe u usmjerenosti.

Smatramo da se sredstva mogu iskoristiti na još učinkovitiji način kako bi se poduprle inicijative za integraciju. Zalažemo se uspostavu posebne inicijative za zapošljavanje novopridošlih imigranata unutar ESF-a, slično inicijativi za zapošljavanje mladih koju je Europska komisija pokrenula tijekom trenutačnog programskog razdoblja.

Takva bi inicijativa bila usmjerena na države članice i regije koje su primile najveći broj imigranata, a njezin bi cilj bio stvoriti uvjete za integraciju i osposobljavanje ove ciljane skupine. Na taj bi način ESF zadovoljio potrebe za kompetencijama i vještinama na regionalnoj razini.

“Upravo su putem kohezijske politike lokalna tijela i regije povezani s europskim projektom. EU na lokalnoj razini postaje vidljiv i putem tih ulaganja čini razliku za građane.”

U Švedskoj kohezijska politika isto tako ima odlučujuću ulogu u podupiranju rada regija u pogledu inovacija. Pametna specijalizacija osobito je uspješna radna metodologija za usmjeravanje resursa na regionalnoj razini. Temelji se na specifičnoj snazi svake regije i važna je za razvoj cijele Europe. Jasnija usmjerenost na pametnu specijalizaciju u sljedećem programskom razdoblju dovela bi do veće strateške povezanosti projekata, boljih sinergija s drugim programima EU-a i bolje komplementarnosti i suradnje među regijama diljem Europe. ■

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Svih 290 općina te 20 županijskih vijeća i regija Švedske članovi su Švedske udruge lokalnih vlasti i regija. Udruga SALAR predstavlja i djeluje na njihovu inicijativu u cilju osiguravanja boljih uvjeta za samoupravljanje.

<https://skl.se/english>

Lokalno djelovanje za prevladavanje regionalnih razlika

U Češkoj Republici preduvjeti za pristup lokalnih vlasti većem broju europskih subvencija uključuju manje birokracije, manje provjera i bolji sustav.

Tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. lokalne su vlasti u Češkoj Republici provele više od 23 000 projekata vrijednih više od 153 milijarde CZK (otprilike 5,46 milijardi EUR) koristeći se europskim subvencijama. Stoga su fondovi EU-a odigrali i još uvijek igraju važnu ulogu u financiranju javnog sektora. Primjerice, omogućili su znatna ulaganja u okoliš i potporu manjim projektima koji su neophodni za lokalni razvoj.

Radi ostvarivanja koristi određene lokacije i njezina stanovništva gradovi i sela izvukli su dvostruki iznos novca iz europskih fondova u odnosu na sredstva koja su bila dostupna u prvom programskom razdoblju. Upotreba gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih fondova kohezijske politike bila je, jest i očekuje se da će i dalje biti jedna od najvećih prilika koju je Češka Republika dobila ulaskom u EU.

U smislu učinkovite apsorpcije buduća kohezijska politika trebala bi se temeljiti na rezultatima regionalnih i nacionalnih strategija pojedinih država. Jednostavno rečeno, ona bi se trebala temeljiti na specifičnim potrebama dotične zemlje. Odgovarajuće okolnosti u suradnji s regionalnim partnerima precizno pokazuju područja na koja se treba usredotočiti, a time i podupirati, u kohezijskoj politici.

František Lukl
Predsjednik Saveza gradova i općina Češke Republike

“Alati kohezijske politike predstavljaju veliko administrativno opterećenje te složena i neujednačena pravila kojih se teško pridržavati, posebno manjim gradovima i općinama.”

Realne potrebe teritorija mogu se utvrditi samo lokalno, odozdo, što znači da treba promicati teritorijalni pristup. Zbog tog razloga svi budući pozivi trebali bi se usredotočiti na prevladavanje regionalnih gospodarskih razlika. Do sada je postalo jasno da se kohezijska politika ne treba usredotočiti samo na gospodarske i investicijske teme već bi trebala nastojati da udaljena ruralna i planinska područja te periferije u unutrašnjosti učini atraktivnijima podupiranjem njihova rasta i povećanjem lokalnog zapošljavanja i kvalitete života. Cilj bi trebao biti da ljudi ostanu na tim područjima i nastave s razvojem svojega područja.

Kao predsjednik Saveza gradova i općina u Češkoj Republici i gradonačelnik češkog grada Kyjova, želio bih također istaknuti da postoje neke prepreke koje ograničavaju sposobnost općina da se koriste alatima kohezijske politike. To su ponajprije veliko administrativno opterećenje te složena i neujednačena pravila kojih se teško pridržavati, posebno manjim gradovima i općinama. Zbog toga su te lokalne lasti manje uspješne u izvlačenju europskih subvencija.

Složeni sustav kontrole još je jedan velik problem u Češkoj Republici. Različita kontrolna tijela provjeravaju iste projekte i često dolaze do različitih zaključaka. Zbog tog razloga općine žive u neprekidnom strahu od sankcija. To sigurno ne pomaže stabilnosti sustava za privlačenje europskih subvencija i čak potpuno obeshrabruje mnoge lokalne vlasti da se upuste u provedbu projekata koje financira EU.

U pripremi sljedećeg programskog razdoblja važno je uzeti u obzir lokalne informacije i iskustva. Treba smanjiti administraciju koja je neophodna za europske projekte, pojednostaviti sustav subvencija i kontrole. Tek tada će lokalne vlasti imati apetit (i hrabrost :-)) za provedbu projekata financiranih europskim subvencijama i daljnju provedbu glavnog cilja kohezijske politike – smanjenja regionalnih nejednakosti. ■

Svaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKY

Savez gradova i općina u Češkoj Republici dobrovoljna je, apolitična i nevladina organizacija osnovana kao interesna skupina pravnih osoba:
<http://www.smocr.cz/default.aspx?languageCode=EN>

Svijest građana i percepcija regionalne politike EU-a u porastu

Najnovije istraživanje Eurobarometra o regionalnoj politici (ljetno 2017.) dalo je mnoge zanimljive rezultate koji su ponovno dali korisne pokazatelje za sve koji rade na komunikaciji regionalne politike EU-a.

Europski fond solidarnosti vrlo je popularan

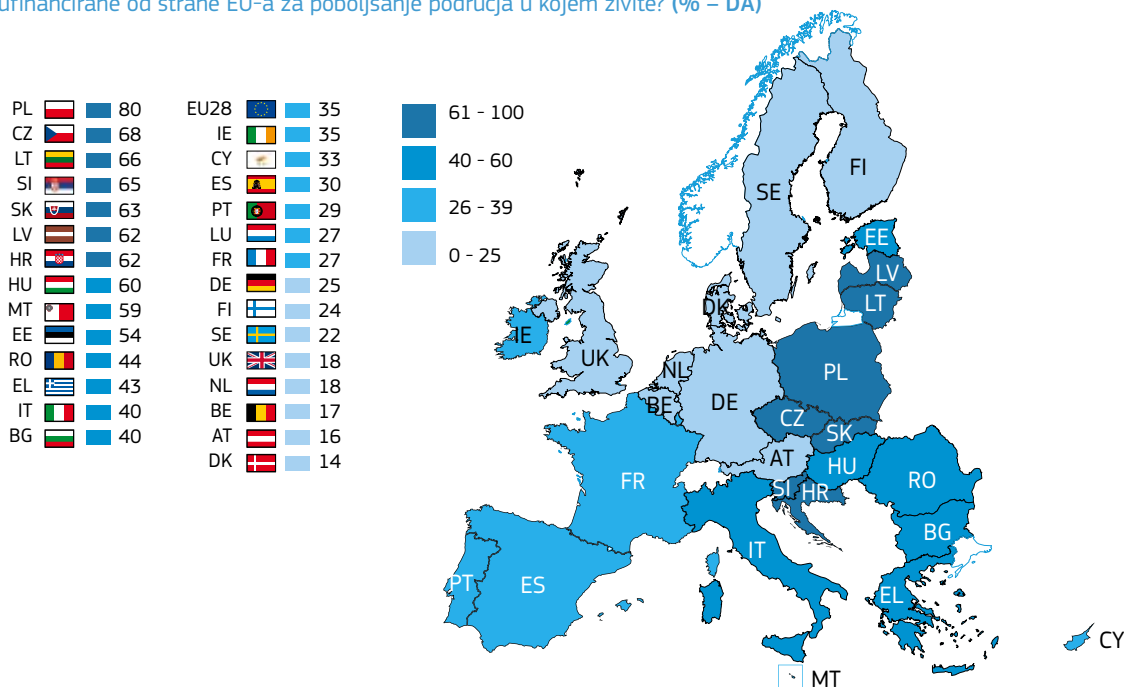
Građani su prvi put odgovarali na pitanja o Europskom fondu solidarnosti. Impresivnih 59 % izjavilo je da su čuli za njega (38 % njih nije bilo sigurno je li u njihovoj zemlji upotrijebljen

ili nije). Ovaj impresivan rezultat može biti povezan s prisutnošću upravljanja krizama u vijestima državnih televizija diljem Europe.

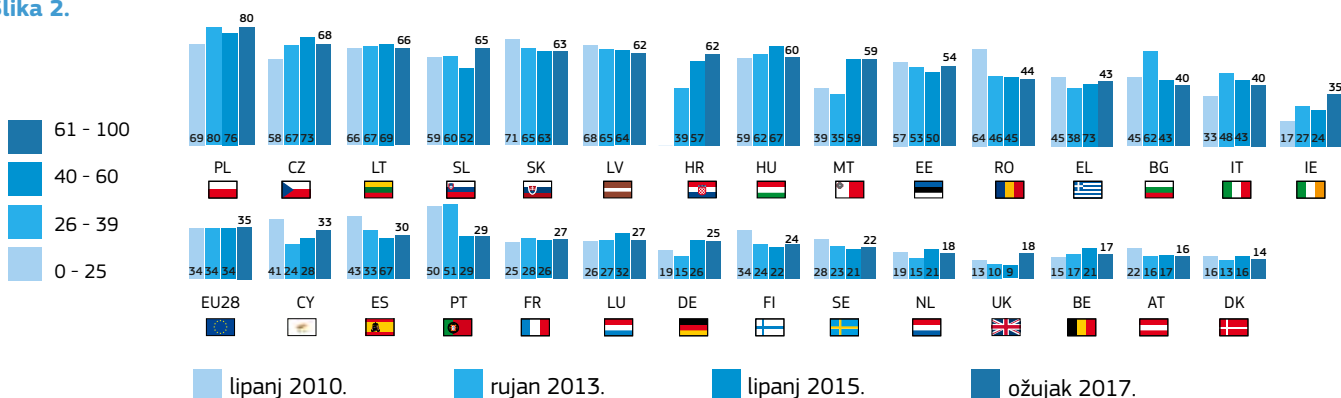
Veća svijest i pozitivna percepcija

Svijest o projektima regionalne politike nešto je viša na razini EU-a u usporedbi s prethodnim istraživanjem 2015. godine: Ukupno 35 % ispitanika izjavilo je da su čuli za projekte koje financira EU u njihovom gradu ili regiji, što predstavlja povećanje od 1 postotnog boda (pp). Postoje značajne razlike među

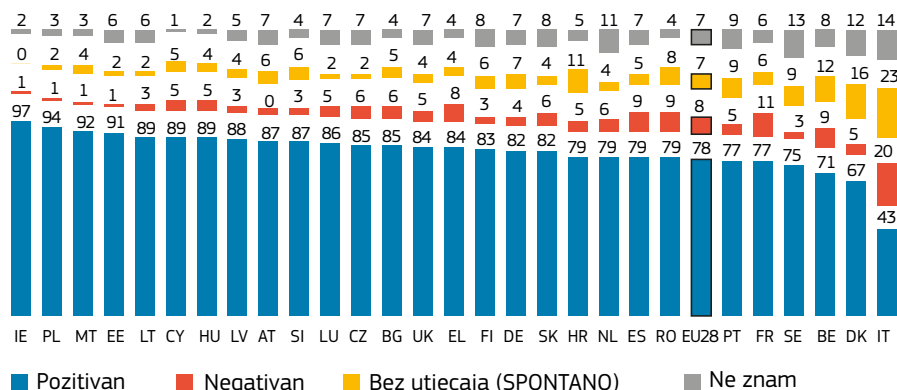
Slika 1. i slika 2. Europa pruža financijsku potporu regijama i gradovima. Jeste li čuli za projekte sufinancirane od strane EU-a za poboljšanje područja u kojem živite? (% – DA)

Slika 2.

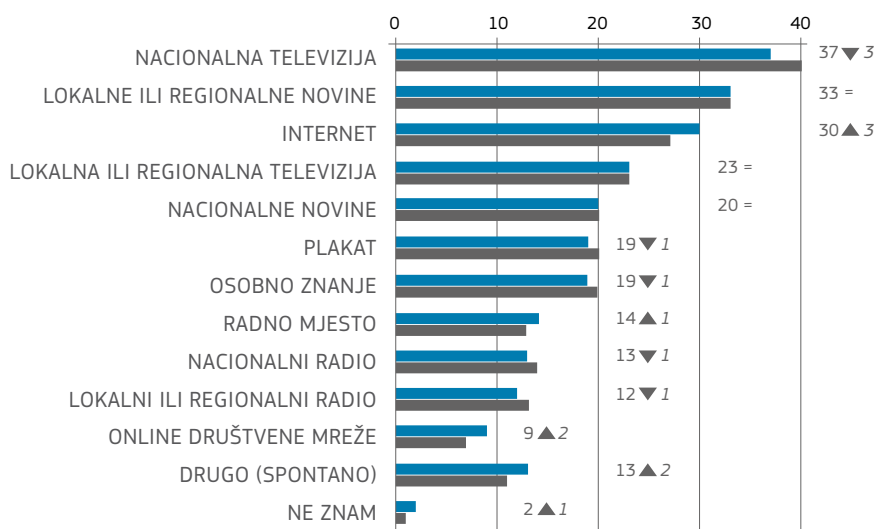

Slika 3. Uzimajući u obzir sve projekte za koje ste čuli, biste li rekli da ova potpora ima pozitivan ili negativan utjecaj na razvoj vašeg grada ili regije? (% – DA)

Slika 4. Gdje ste čuli o tome? i kada? (moguće je odabrati više odgovora) (% – EU)

ožujak 2017.
lipanj 2015.

zemljama, od Poljske (80 %), Češke Republike (68 %) i Litve (66 %) do 14 % u Danskoj, 16 % u Austriji i 17 % u Belgiji. Pogledajte **sliku 1.** za detalje.

Slovenija (+13 pp), Irska (+11 pp) i Ujedinjena Kraljevina (+9 pp) pokazuju najveći porast svijesti, dok se Mađarska (-7 pp), Češka Republika i Luksemburg (-5 pp svaka) suočavaju sa smanjenjem svijesti. **Slika 2.** prikazuje taj trend.

Privlačenje pozornosti građana vrijedno je samo ako se ulaganja EU-a u regije doživljavaju pozitivno. Rezultati su ohrabrujući: 78 % ispitanika koji su rekli da su bili svjesni takvih projekata imali su pozitivno mišljenje o njihovom utjecaju (vidjeti **sliku 3.**). To je porast od 3 pp u odnosu na posljednje istraživanje. Sveukupno, uz iznimku Italije, najmanje dvije trećine građana u svim državama članicama priznaje pozitivan utjecaj tih ulaganja, a predvode Irska (97 %), Poljska (94 %) i Malta (92 %).

Kojim medijima treba dati prioritet?

Istraživanje također nudi detaljnu analizu vrsta medija putem kojih građani saznaju o projektima regionalne politike EU-a.

Općenito, televizija (nacionalna i regionalna televizija u kombinaciji) ostaje najvažniji izvor, koji je navelo 60 % ispitanika, nakon čega slijede novine (regionalne i nacionalne) s 53 %, a zatim internet i društveni mediji s ukupno 39 % (bilo je moguće odabrati više odgovora). Plakati i komemorativne ploče također igraju važnu ulogu s 19 % (vidjeti **sliku 4.**).

KRATAK PREGLED KLJUČNIH REZULTATA NA INFORMATIVNIM LISTOVIMA O ZEMLJAMA

Čitatelji zainteresirani za ključne rezultate za određenu zemlju trebaju pogledati informativne listove regionalne politike o zemljama dostupne *online* na nacionalnom/im jeziku/ jezicima i engleskom jeziku (vidjeti: <http://europa.eu/fp74d>). Za detaljnu se analizu po zemljama preporučuje detaljniji pregled izvješća Eurobarometra ili čak skupova podataka.

Maksimalno iskorištavanje fondova ESI

Časopis *Panorama* razgovarao je s Mari Kiviniemi, zamjenicom glavnog tajnika OECD-a. Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj objašnjava važnost inicijativa usmjerenih na područje i učinkovite koordinacije te primjene europskih mehanizama financiranja za poboljšanje ulaganja i njegova utjecaja na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini diljem EU-a.

Koji su opći stavovi OECD-a o europskim strukturnim i investicijskim fondovima?

Europski strukturni i institucijski fondovi važna su dimenzija usmjerena na područje u alatu politike EU-a. Posljednjih su godina ti fondovi postupno postali dijelom cjelokupnog paketa strukturnih politika, s obzirom na njihovu sve veću usmjerenost na ključne platforme za gospodarski rast, uključujući infrastrukturu, inovacije i vještine. Fondovi ESI trebali bi nastaviti usmjeravati se na te ciljeve kojima se potiče rast i oduprijeti se rastućim pritiscima za preusmjeravanje tih sredstava na druge potrebe. Međutim, te je politike potrebno dopuniti važnim razmatranjima. Prije svega potrebom za njihovim razlikovanjem diljem regija, kako bi se osiguralo da mogu staviti prioritet na najhitnije potrebe svakog područja. Drugo, potrebno je osigurati dodatnost u regionalnoj politici EU-a

kako bi se zajamčilo njihovo dodavanje nacionalnoj javnoj potrošnji, a ne njihovo zamjenjivanje te učinkovito trošenje sredstava. Treće, ali jednako važno, jest osigurati njihovu dobru usklađenost na razinama upravljanja te usklađenost s investicijskim odlukama na nacionalnim, regionalnim i lokalnim razinama, čime bi se pomoglo poboljšati učinkovitost ulaganja.

Koja bi trebala biti uloga tih fondova unutar proračuna EU-a te, općenito, u ostvarivanju ciljeva gospodarske politike?

U usporedbi sa standardima OECD-a, sustav EU-a za izradu proračuna za izvršavanje i rezultate jedan je od najnapred-

“ *Fondovi ESI jedan su od rijetkih mehanizama solidarnosti diljem zemalja EU-a, a što je osobito važno za zemlje europodručja za koje ne postoje međuvladini proračunski prijenosi.* ”

njih u standardnom indeksu okvira za izradu proračuna koji se temelji na izvršenju. Na temelju analize OECD-a koja je trenutačno u fazi okončanja, prakse izrade proračuna EU-a uključuju brojne učinkovite i inovativne aspekte koje mnogi smatraju lekcijama za nacionalne vlasti kako bi promislile o svojim programima proračunske reforme usmjerene za izvršenje. Konkretno, „Proračun usmjeren na rezul-

“ *Jedinstvena značajka fondova ESI jest dulje razdoblje formalizirane predanosti, dulje od sedam godina, u usporedbi s kraćim razdobljima za teritorijalne politike u zemljama izvan Europe.* ”

tate” EU-a inicijativa je vrijedna truda kojoj je u cilju daljnje jačanje poveznica između utrošenog novca i vidljivih utjecaja. OECD smatra da će područje primjene proračunskih praksi EU-a imati dodatne koristi izradom jasnih, sažetih artikulacija gospodarskih ciljeva i rezultata te ciljeva i rezultata drugih politika, *ex ante* i *ex post*, pomažući Parlamentu i Vijeću da se u potpunosti uključe u bit proračunske politike EU-a.

U skladu s programom ključivog rasta OECD-a proračunom EU-a financiraju se djelovanja kako bi se ostvarili ciljevi rasta i kohezije. s obzirom na snažnu usmjerenost fondova na ulaganja, njihov bi cilj trebao biti povećanje rasta produktivnosti europskih gospodarstava. Ti su fondovi istovremeno jedan od rijetkih mehanizama solidarnosti diljem zemalja EU-a, a što je osobito važno za zemlje europodručja za koje ne postoje međuvladini proračunski prijenosi. Međutim, postoje važna pitanja koja se odnose na vrstu izvršenog ulaganja jer europska dodana vrijednost može biti manje jasna, osobito kada se resursi upotrebljavaju za kratkoročnu pomoć.

Koji su glavni uvjeti potrebni za njihov maksimalni utjecaj i učinkovitu provedbu?

Važno je da ulaganja u okviru fondova ESI pogoduju rastu kako bi se iskoristio njihov utjecaj u pogledu sastava i učinkovitosti javnih financija. Ako se uvedu kako bi se „gomilala” nacionalna javna sredstva i privatna ulaganja, njima se mogu potaknuti veće ulaganje i produktivnost. Okviri čvrstog upravljanja kojima se na bolji način

može upravljati ulaganjem na svim razinama vlasti i nadograditi upravni kapacitet ključni su za maksimiziranje njihovog utjecaja na nacionalnoj i podnacionalnoj razini. Kako bi se pomoglo u upravljanju ovom međusobnom ovisnošću o javnom ulaganju, OECD je izradio 12 načela za učinkovito javno ulaganje na svim razinama vlasti koja je potvrdio Odbor regija EU-a. Smjernice obuhvaćaju pitanja kako upravljati izazovima povezanim s vertikalnom koordinacijom, horizontalnom koordinacijom diljem nadležnosti kako bi se ulagalo u odgovarajućoj mjeri, podnacionalnim kapacitetima i širokim okvirnim uvjetima za učinkovito javno ulaganje.

Preporuka OECD-a ističe da su mehanizmi vlasti potrebni za upravljanje ovom koordinacijom do koje ne dolazi spontano. Takvi alati, primjerice, uključuju platforme za dijaloge, dogovore o sufinanciranju i financijske poticaje za koordinaciju. Uvjetima se isto tako može poticati bolje upravljanje javnim ulaganjem pod određenim uvjetima. u EU-u se *ex ante* uvjetima, uvedenima u financijskom razdoblju 2014. – 2020., osigurava izravna poveznica između ulaganja sufinanciranih fondovima ESI i politikama na razini EU-a te se pomaže potaknuti reforme politika radi promicanja bolje provedbe fondova.

Kako ocjenjujete europsku kobezijsku politiku i njihove fondove u usporedbi s drugim teritorijalnim politikama u zemljama koje nisu u EU-u?

Izuzetno je teško ocijeniti utjecaj bilo koje politike u pogledu uspješnosti jedne određene zemlje, regije ili lokalnog gospodar-

stva. u slučaju fondova ESI, brojne zemlje u kojima su ti fondovi podržavali konvergenciju tijekom posljednjeg su desetljeća doživjele fiskalnu konsolidaciju / pooštrenje nakon financijske krize, što je dovelo do snažnog stezanja u javnom ulaganju u Europi. Međutim, ti su fondovi bili jedan od rijetkih stabilnih izvora potpore ulaganju tijekom ovog razdoblja, osobito za podnacionalne vlasti.

Jedinstvena značajka fondova ESI jest dulje razdoblje formalizirane predanosti, dulje od sedam godina, u usporedbi s kraćim razdobljima za teritorijalne politike u zemljama izvan Europe. Stoga fondovi ESI nude dugoročan alat politike za strukturnu prilagodbu kao pomoć regionalnim gospodarstvima u predviđanju i prilagodbi kako bi se građanima posvuda pružila prilika za pronalaženje održivih razvojnih mogućnosti. Naša istraživanja o zemljama diljem OECD-a otkrivaju dva ključna elementa za izradu uspješnih teritorijalnih politika. Na prvom je mjestu potreba za izgradnjom učinkovitih poveznica između gradova i ruralnih područja u pogledu infrastrukturnih politika, prostornog planiranja, integracije tržišta rada i odgovora vlasti. Na drugom jest važnost sektora koji pogoduju trgovanju, tj. onih izloženih međunarodnom tržišnom natjecanju, za proces sustizanja regija koje zaostaju. Naša istraživanja otkrivaju da su regije koje sustižu u većoj mjeri specijalizirane za te aktivnosti koje pogoduju trgovanju. ■

Teritorijalni alati za rješavanje regionalnih i lokalnih prioriteta

Održivi razvoj cijele Europe neće samo poboljšati njezinu gospodarsku privlačnost već će poboljšati i njezinu sposobnost rješavanja različitih – sadašnjih i budućih – financijskih, gospodarskih i socijalnih kriza.

Temeljna važnost kohezijske politike izravni je rezultat Ugovora iz Lisabona, a nastavlja se i danas. Uklanjanje razvojnih nejednakosti odlučujući je čimbenik koji utječe na konkurentan položaj Europe na globalnoj razini. To se ponajprije odražava u činjenici koju su potvrdile institucije EU-a da svaki euro uložen u kohezijsku politiku stvara u prosjeku 2,75 eura, unatoč prekomjernoj birokraciji i složenosti instrumenata politike.

„Potrebna je radikalna promjena u načinu na koji se građane EU-a informira o učincima kohezijske politike. Iako nesporni, ti su učinci gotovo potpuno nepoznati građanima.”

Brži razvoj mnogih dijelova Europe ne samo da aktivira dosad neiskorišten inherentni potencijal već ih čini privlačnijima ulagačima, turistima i drugim partnerima iz cijelog svijeta.

Kohezijska politika također donosi mjerljive rezultate, što je vidljivo u Poljskoj, na primjer razvojem područja obuhvaćenih posebnim programom „Istočna Poljska” i sadašnjom bržom stopom povećanja pokazatelja razvoja ruralnih područja u odnosu na gradove.

Andrzej Porawski
izvršni direktor
Udruge poljskih gradova

Koncentracija intervencija u prioritetnim područjima jedna je od velikih prednosti kohezijske politike. Očito je da će novo razdoblje programiranja doživjeti prilagodbu prioriteta u skladu s potrebama i izazovima koji se brzo razvijaju. Međutim, također bi trebalo omogućiti veću fleksibilnost pri utvrđivanju detaljnih ciljeva u prioritetnim područjima.

Iz te perspektive važno je osnažiti regionalne i lokalne vlasti da detaljno navedu ciljeve usvojenih područja intervencije. Regionalni i lokalni (u smislu urbanih funkcionalnih područja) operativni programi trebaju se upotrebljavati kao alati za provedbu kohezijske politike. Regionalne vlasti ili konzorciji lokalnih vlasti trebaju upravljati tim programima koje treba izraditi i provesti u skladu s načelom teritorijalne usmjerenosti intervencija.

Teritorijalni instrumenti trebaju se usredotočiti na izazove s kojima se suočavaju funkcionalna urbana područja u optimiziranju upotreba lokalnih resursa i poboljšanju uvjeta života i poslovanja. Također su potrebni takvi instrumenti posvećeni većem uključivanju ruralnih područja u razvojne procese. Specifična priroda izazova s kojima se suočavaju ova područja zahtijeva izradu teritorijalnih alata unutar operativnih programa koji također uzimaju u obzir resurse Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Potrebna je radikalna promjena u načinu na koji se građane EU-a informira o učincima kohezijske politike. Iako neosporni, ti su učinci gotovo potpuno nepoznati građanima koji nisu svjesni važnosti društvenih, gospodarskih, ekoloških, kulturnih i civilizacijskih rezultata politike. a upravo kohezijska politika može najviše pridonijeti prevladavanju kriza identiteta u EU-u, pogotovo jer i korisnici i visoko razvijena područja uživaju u njezinim rezultatima, na primjer u obliku dodatnih narudžbi, rasta izvoza, kapitalnih izdataka i novih radnih mjesta. ■

Udruga poljskih gradova pomaže društvenom i gospodarskom razvoju gradova u zemlji te širenju dobrih praksi u suvremenom i inovativnom upravljanju zajednicama. Suraduje s javnim i privatnim subjektima u stvaranju najboljih mogućih uvjeta kako bi se gradovima omogućio pružanje javnih usluga najviše kvalitete: <http://www.zmp.poznan.pl/en>

Fleksibilnost, pojednostavljenje, konkurentnost i inovacije za kohezijsku politiku nakon 2020. godine

Europska unija danas je suočena s nepredviđenim izazovima s besprimjernih razmjera. Postoji snažna potreba usredotočivanja na javna i privatna ulaganja kako bi se poboljšala konkurentnost EU-a, postigla bolja koherentnost između različitih strategija te njihovih veza s nacionalnim sektorskim i regionalnim strategijama.

Iskra Mihaylova
predsjednica Odbora za regionalni razvoj Europskog parlamenta

Potrebna je bolja usklađenost prioriteta EU-a, nacionalnih potreba, regionalnih i lokalnih potreba. u tom kontekstu daljnje produljenje programa potpore strukturnih reformi EU-a pridonijeti će učinkovitijem korištenju fondova Unije. Treba osigurati poboljšanu komplementarnost u provedbi fondova ESI, EFSU i drugih financijskih instrumenata kako bi ona pomogla zemljama i regijama da otključaju novi potencijal rasta te povećaju produktivnost i konkurentnost.

Želim također istaknuti važnost produljenja EFSU-a i završetka revizije Financijske uredbe za razdoblje 2014. – 2020. i njezinih podzakonskih akata koji će otvoriti put ka fleksibilnosti, pojednostavljenju, učincima poluge i većem broju ulaganja.

Izuzetno je važno uspostaviti mehanizme i široke institucionalizirane platforme za suradnju kako bi se osigurala bolja vidljivost i podizanje svijesti o uspjesima i najboljim praksama ostvarenima u provedbi fondova ESI. ■

Kohezijska politika ostaje glavna politika ulaganja i ima potencijal znatno pridonijeti održivom razvoju Europe kako bi se postigla gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija u Europi. Ti su ciljevi važniji no ikada s obzirom na krize koje ugrožavaju samu srž europskog projekta.

Odbor za regionalni razvoj dobro koordinira s Europskom komisijom, Vijećem, Odborom regija i organizacijama za međuregionalnu suradnju. Usredotočuje se na pružanje potpore i praćenje provođenja kohezijske politike, njezina ukupnog utjecaja te predstavljanje trendova za budući razvoj.

Buduća osuvremenjena kohezijska politika trebala bi se zasnivati na izradi proračuna na temelju rezultata, *ex ante* uvjetima i tematskoj koncentraciji, istodobno omogućujući fleksibilnost kako bi se odgovorilo na specifične potrebe koje se iznenada mogu pojaviti. Treba održa-

vati veze s europskim semestrom i procesom gospodarskog upravljanja EU-a kako bi se osigurao pravi okvir za ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI).

Europska teritorijalna suradnja (Interreg) dokazala je učinkovitost i dodanu vrijednost ciljevima EU-a, pridonoseći jačanju teritorijalne kohezije i kao takva treba ostati važan instrument nakon 2020. godine.

“Program potpore strukturnih reformi EU-a pridonijet će učinkovitijem korištenju fondovima Unije.”

Urbanizacija će biti određujući trend u idućih nekoliko desetljeća, što znači da će bolja koordinacija politika EU-a s utjecajem na gradove biti od ključne važnosti.

Europski parlament

Dvostruka vizija kohezijske politike za razdoblje nakon 2020. godine

Gradonačelnici prekograničnih gradova blizanaca Valge i Valke predstavljaju svoju viziju i snove nakon 2020. godine za regionalnu i urbanu politiku EU-a.

Gradovi Valga (Estonija) i Valka (Latvija) jedan su od najsvjetlijih primjera kako dvije susjedne zemlje provode temeljne vrijednosti EU-a. One su usmjerene na slobodno kretanje ljudi, zaposlenika, kapitala i usluga koje promiču razvoj u Latviji i Estoniji, stoga su zajednički projekti nužnost za život i budućnost.

“*Gradovi blizanci Valga – Valka spremni su postaviti model za slična područja i gradove svojim iskustvom, dobrom voljom i planovima za zajednički razvoj.*”

Njihovu će suradnju ojačati projekt EU-a „Razvoj centra gradova blizanaca Valga– Valka”, koji je također izniman primjer brige EU-a o regionalnom razvoju. Valja spomenuti da će te vizije u stvarnost pretvoriti arhitekti iz Španjolske, Estonije, Latvije i Italije.

Vents Armands Krauklis
gradonačelnik Valke (LV)

Kalev Härk
gradonačelnik Valge (EE)

Nadamo se da s većom potporom latvijske i estonske vlade i institucija EU-a u stvarnosti možemo poduzeti korake prema funkcioniranju kao jedan grad s visoko kvalificiranom zajedničkom medicinskom službom, poboljšanim obrazovnim sustavom, zajedničkim razvojem poslovanja i tržištem rada.

Razlike u zakonodavstvu, uključujući poreze, ne smiju ometati taj razvoj. Gradovima blizancima potrebni su posebni zakoni i sporazumi između država i na europskoj razini.

Gradovi blizanci Valga – Valka spremni su postaviti model za slična područja i gradove svojim iskustvom, dobrom voljom

i planovima za zajednički razvoj. Danas, u svijetlu debata o budućnosti EU-a, naša priča o uspjehu može poslužiti kao izvrstan primjer za uvjeravanje euroskeptika da je EU jedina opcija za ostvarivanje konkurentnosti na svjetskoj razini. ■

1 city, 2 states

VALGA • VALKA

Kohezija kroz inkluziju: naš izazov za budućnost

Često se može čuti da je Europska unija distancirana od ljudi te da se brine samo o velikim gospodarskim politikama. Pozivam te kritičare da posjete grad Santa Coloma de Gramenet i otkriju kako je strukturalna politika izravno i opipljivo promijenila živote brojnih ljudi.

U gradu Santa Coloma de Gramenet u Kataloniji ljudi mogu uživati u prekrasno obnovljenom prirodnom okruženju parka Besòs, posjetiti javnu knjižnicu koja se nalazi nasuprot poslovnom središtu grada, kupati se i plivati u sportskom centru ili kupovati na tržnici Fondo dok čekaju svoju djecu koja pohađaju vrtić smješten u istoj zgradi. Velik dio te rute može se slijediti i prolazeći ulicama koje su, jednako kao i prethodno navedena područja i infrastrukture, dobile sredstva kohezijske politike.

Mi u metropolitanskom gradu s nekoliko financijskih resursa poput našega shvaćamo potrebu osiguravanja sredstava radi provedbe naših projekata od samog početka. Mi smo to učinili kroz inicijativu Zajednice URBAN (engl. URBAN Community Initiative), dijelu strukturalnog fonda, za specifična urbana djelovanja u Operativnom programu Katalonije. i dalje to činimo u razdoblju 2014. – 2020. kroz integrirane strategije održivog urbanog razvoja.

Xavier Valderrama
koordinador europskih urbanih razvojnih projekata, gradsko vijeće grada Santa Coloma de Grameneta

Te mogućnosti smatramo dijelom procesa koji je u tijeku, a kojim grad želimo učiniti uravnoteženijim i samodostatnim. Svoje postojeće lokalno nasljeđe obogatili smo integriranim pristupom održivosti, sudjelovanju javnosti i novoj lokalnoj vlasti.

“Pozivam te kritičare da posjete grad Santa Coloma de Gramenet i otkriju kako je strukturalna politika izravno i opipljivo promijenila živote brojnih ljudi.”

Iako je iskustvo s kohezijskom politikom bilo vrlo korisno, pred europskim gradovima kao cjelini ostaju veliki izazovi, od kojih najviše zabrinjava sve veći broj ljudi kojima prijeti rizik od socijalne isključe-

nosti. Gospodarska kriza uvjetovala je veću nejednakost u našim društvima te je jedan od glavnih razloga političke indiferentnosti koja utječe na sve razine vlasti. Stoga može doći do paradoksa jer javnost, iako sam upravo objasnio koliko je sudjelovanje u EU-u ključno za poboljšanje života ljudi i unatoč naporima da se ta poruka prenese, i dalje krivi institucije te im pripisuje dio odgovornosti ako razine vlasti postanu distancirane.

Stoga bi nova kohezijska politika nakon 2020. trebala ponovno utvrditi svoje prioritete socijalne uključenosti u svim svojim regionalnim političkim okvirima. Kao uvjet bi posebice trebala izraziti stav da strategije urbanog razvoja moraju uključiti plan borbe protiv socijalne isključenosti, uključujući mjerljive ciljeve, te da bi se taj prioritet trebao dodatno financirati. Strategije u našim gradovima odsad bi se trebale usmjeriti na urbani razvoj koji je održiv, integriran i inkluzivan. Nitko ne bi trebao ostati sam. Koheziju možemo postići samo inkluzijom, a samo nam veća kohezija omogućuje rast. ■

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

INTERVJU S **MICHAELOM STORPEROM**,
PROFESOROM EKONOMSKE GEOGRAFIJE
PRI LONDON SCHOOL OF ECONOMICS

Regije imaju veću važnost no ikad u globaliziranom svijetu

Netom prije no što je Komisija objavila dokument razmatranja o iskorištavanju globalizacije, organizirala je seminar na visokoj razini naziva „Globalizacija: zašto su regije važne” za raspravu o geografiji rasta, radnih mjesta i nejednakosti u Europi, s obzirom na različite utjecaje globalizacije, tehnoloških promjena i održivog razvoja na regije EU-a. **Profesor Michael Storper** sudjelovao je na tom seminaru.

Svoju ste prezentaciju započeli citiranjem časopisa The Economist : „Pokazalo se da bi ignoriranje regionalne nejednakosti bilo politički preopasno” i u nastavku ste naveli da ta nejednakost dodatno naglašava dilemu o tome treba li ulagati u razvijene ili manje razvijene regije. Dakle, što je važnije: učinkovitost ili jednakost?

Za taj sastanak na visokoj razini radio sam sa svojim kolegama **Simonom Iammarino** i **Andresom Rodriguez-Poseom** na pripremi studije naziva „Regionalni razvoj u središtu europske gospodarske budućnosti”. Tvrđimo da više ne postoji jednostavan

kompromis između učinkovitosti i jednakosti: to je zastarjela ideja ako „učinkovitost” podrazumijeva da sve usmjerimo u regije s najvišim prihodima i očekujemo da će se koristi proširiti i na sve ostale regije.

Oslabljeni su mehanizmi širenja: vještine se koncentriraju na manjem broju mjesta; inovacije također; migracija se usporava i postaje selektivnija, s jednim krugom za kvalificirane ljude, a drugim za one s manje vještina. To dugoročno znači da ljudi koji se nedovoljno koriste u mnogim regijama ne mogu razviti svoje talente, postaje sve teže preseljavati se, a poduzetnici ne mogu učinkovito ući na tržište.

“ Želimo ostvariti koristi od koncentracije i specijalizacije, ali također želimo proširiti te koristi na više regija prevladavanjem postojećih prepreka inovacijama, poduzetništvu, obrazovanju i mobilnosti. ”

THE LONDON SCHOOL
OF ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE ■

Stoga će politika koja ulaže u dugoročne sposobnosti ljudi, tvrtki i pojedinaca u svim regijama biti učinkovitija od one koja pretpostavlja da će geografska koncentracija donijeti korist svim ljudima i svim regijama. Istodobno, ovo nije pitanje ili/ili: mi moramo nastaviti podržavati europske metropolitanske regije svjetske klase i klastere u svjetlu globalne konkurencije. Ova se politika temelji na novoj definiciji pojma „jednakosti”: odbacuje starije pojmove preraspodjele iz najuspješnijih regija u sve ostale regije i zamjenjuje ga definicijom jednakosti koja se temelji na poticanju razvoja u svim regijama.

Doista, spominjete talente, a možda već znate da je regionalna politika uvela novi koncept: pametnu specijalizaciju. To u osnovi znači da potičemo regije da identificiraju vlastite snage, svoje usporedne prednosti i ulažu u ta područja. u svojoj prezentaciji također predstavljate politiku koja se temelji na diferencijaciji. Smatrate li da te dvije politike imaju sličnosti?

Da, predlažemo produbljanje koncepta pametne specijalizacije i dodavanje nekih alata kako bi ona bila učinkovitija. Realno

se sve regije ne mogu specijalizirati za istu stvar: stoga nema smisla predlagati da svaka regija treba pokušati postati „mala silicijska dolina”.

Umjesto generaliziranog pristupa inovaciji i specijalizaciji, uvodimo pojam „razvojnih klubova”, koji se odnosi na regije s različitim razinama dohotka po stanovniku. Izazovi i kratkoročni ciljevi regija s niskim, srednjim i visokim prihodima vrlo su različiti. Ono što je „pametno” jest da regije u kojem se razvojnom klubu nalaze i svoje realistične pametne specijalizacije u srednjoročnom razdoblju. Ovaj pojam dodatno povećava preciznost pojma pametne specijalizacije.

Na kraju, želim parafrazirati naziv vaše prezentacije: Globalizacija: jesu li regije važne?

Globalizacija je sve više i više povećala važnost regija jer se uspostavlja da dok globalizacija širi bogatstvo diljem svijeta, a 500 milijuna Kineza zbog toga je sada u srednjoj klasi svijeta, ona istodobno koncentrira bogatstvo i dohodak na metropolitanskim područjima diljem svijeta, u svakoj zemlji. Stoga regije u biti imaju veću važnost no ikad u globalizir-

ranom svijetu. u svjetlu toga, želimo ostvariti koristi od koncentracije i specijalizacije, ali također želimo proširiti te koristi na više regija prevladavanjem postojećih prepreka inovacijama, poduzetništvu, obrazovanju i mobilnosti. Te su prepreke na neki način ojačane trenutačnim tržišnim trendovima, a mehanizmi širenja preslabi su za širenje bogatstva i mogućnosti.

Za taj zadatak predlažemo ono što nazivamo „razvojnim strategijama usmjerenima na područja” (PSDDP), a to su razvojne strategije prilagođene preciznim, ali različitim potrebama klubova regija u Europi s niskim, srednjim i visokim prihodima. Svaki od tih klubova ima drugačije vodeće strateško načelo i time drugačiju kombinaciju politika i mjera za svaku vrstu područja. ■

Međunarodna dimenzija pametne specijalizacije

Corina Crețu, europska povjerenica za regionalnu politiku, Konferencija o pametnim regijama, Helsinki

Pametna specijalizacija svježiji je, uzlazni pristup inovacijama i gospodarskoj transformaciji Europe usmjeren na konkretna područja. Također čini snažnu komponentu regionalnog razvoja putem inovacija s perspektivom za sve regije u Europi kako bi iskoristile prednosti rasta na temelju znanja.

Pametna specijalizacija otvara nove mogućnosti za međuregionalnu suradnju oko zajedničkih prioriteta, međusobno nadopunjujući prednosti regija i preoblikujući europski modela rasta i integracije. Europsko vijeće, Europski parlament i Europski odbor regija ukazali su na potrebu daljnjeg razvoja tog pristupa¹.

Izgradnja kapaciteta

Srž je kohezijske politike omogućiti svim regijama da postanu konkurentne i iskoriste mogućnosti na unutarnjim i globalnim tržištima. Međutim, takva izgradnja kapaciteta ne može se

provesti izolirano ili u potpuno zatvorenoj perspektivi. Potrebna su joj međunarodna mjerila i suradnja za razvoj strateških kapaciteta, donošenje odluka, izazove kritičnih prijatelja i razvoj partnerstva. Takve međuregionalne mreže suradnje omogućuju uzajamno učenje o dobrom upravljanju inovacijama i koristima širenja znanja.

Otvorene inovativne strategije

Razvoj strategija pametne specijalizacije često se u početku usredotočio na upravljanje² u cilju prepoznavanja obećavajućih investicijskih područja u regiji za stvaranje njezinih usporednih prednosti, ali često uz nimalo pozornosti posvećene drugim regijama i njihovim konkurentskim prednostima. Mnoge su regije od tada shvatile da međunarodne usporedbe i suradnja mogu pomoći u izbjegavanju rizika od dvostrukih ulaganja ili onih ispod kritične razine te pomoći u izoštravanju konkurentskog stajališta njihovih prioriteta pametne specijalizacije. Regije mogu kroz međuregionalnu suradnju zajedno poboljšati svoju međunarodnu konkurentnost u globalnim lancima vrijednosti.

1) Zaključci Vijeća od 10. lipnja 2016. o „istraživanju i inovacijama naklonjenoj, pametnoj i jednostavnoj kohezijskoj politici“, Rezolucija Europskog parlamenta od 13. rujna 2016. o kohezijskoj politici te istraživačkim i inovacijskim strategijama za pametnu specijalizaciju (2015/2278(INI)); Mišljenje Odbora regija od 22. ožujka 2017. „Strategije pametne specijalizacije: utjecaj na regije i međuregionalnu suradnju“.

2) „Proces poduzetničkog otkrića“ s lokalnim akterima inovacije radi postizanja konsenzusa o prednostima i prioritetima.

Pametna specijalizacija kao mehanizam koordinacije

Pametna specijalizacija u otvorenim inovacijskim strategijama koje zahtijevaju diferencijaciju i usklađenost s drugim regijama također može biti snažan mehanizam za poboljšanje kvalitete ulaganja u inovacije. One iskorištavaju komplementarnost među specijalizacijama u novim europskim lancima vrijednosti. Na primjer, u novoj se bioekonomiji različite regije specijaliziraju za različite izvore za proizvodnju biomase, za preradu bioplastike ili za njihovu primjenu u različitim potrošačkim proizvodima.

Konkurentnost regija i regionalnih klastera za novi rast i radna mjesta na takvim novim tržištima i industrijama ovise o sposobnosti koordinacije međusobnih resursa za pružanje integriranih rješenja, dok pametna specijalizacija omogućuje utvrđivanje partnera za suradnju diljem Europe.

Raznolikost kao konkurentska prednost

Raznolikost je europska konkurentska prednost u zajedničkom radu na razvoju novih rješenja zajedničkih izazova, za pružanje radnih mjesta, čiste energije, mobilnosti ili zdravstvene zaštite građanima i pretvaranje tih izazova u mogućnosti za gospodarski razvoj pružanjem inovativnih rješenja.

Razvoj i testiranje rješenja za te izazove često nadilaze kapacitete pojedinih regija ili zemalja. Pametna specijalizacija europski je odgovor na društvene izazove vrednovanjem jedinstvenih kapaciteta svih regija EU-a koje mogu postati živući laboratoriji budućnosti.

Tematska pametna specijalizacija potiče međuregionalnu suradnju

Za pametnu je specijalizaciju stoga potrebna „pametna suradnja”. Platforme tematske pametne specijalizacije³ podržavaju međuregionalna partnerstva u usklađivanju aktera inovacije

u partnerskim regijama s njihovim ulaganjima u nove europske lance vrijednosti⁴. Europska komisija podupire ta partnerstva za razvoj zajedničkih planova za zajednička ulaganja u specifičnim prioritetnim područjima, kao što su učinkovita i održiva proizvodnja, sljedivost i veliki podaci u poljoprivredno-prehrambenim lancima vrijednosti, odnosno grijanje i hlađenje. Uključeno je već više od 85 regija koje grade kapacitete za razvoj klastera, pilote i demonstratore te za iskorištavanje poslovnih ulaganja koja pogoduju regijama i cijeloj Europi. ■

Jyrki Katainen, potpredsjednik Europske komisije i voditelj projektnog tima „Radna mjesta, rast, ulaganja i konkurentnost”, Konferencija o pametnim regijama, Helsinki

SAZNAJTE VIŠE

Konferencija o pametnim regijama: Početkom lipnja u Helsinkiju je održana druga konferencija o pametnoj specijalizaciji u europskim regijama na kojoj su ocijenjena dosadnja postignuća i otvoren je put ka budućem razvoju. <http://europa.eu/!mf36Hu>

3) Pogledajte platformu S3: <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/s3-thematic-platforms>.

4) Platforme tematske pametne specijalizacije za energiju, osuvremenjivanje industrije i poljoprivredno-prehrambenu industriju funkcioniraju od lipnja 2016. godine kako bi okupile regije i njihove aktere inovacije u partnerstva radi usklađivanja njihovih ulaganja u prioritetna područja. Krajem svibnja 2017. godine službeno je pokrenuto 18 takvih partnerstva, a uključuju oko 85 regija.

RIS3 – razlog postojanja, prvi rezultati i njegova budućnost

Cilj je pristupa pametne specijalizacije potaknuti regije da utvrde neke strateške domene za razvoj aktivnosti istraživanja i razvoja te inovacija. Time se regije mogu baviti dvostrukim problemom – diferencijacijom i specijalizacijom njihovih inovacijskih kapaciteta – koji se općenito slabo rješava standardnim inovacijskim politikama.

RIS3 pruža alate i procese za rješavanje regionalnih heterogenosti i pomaže regijama prepoznati i iskoristiti svoje razlike i prevesti ih u buduće konkurentske prednosti.

To je *raison d'être* pametne specijalizacije: usmjeravanje pozornosti i resursa na određeni broj strateških domena za aktivaciju procesa specifikacije i specijalizacije s obzirom na inovacije.

« Raison d'être pametne specijalizacije: usmjeravanje pozornosti i resursa na određeni broj strateških domena za aktivaciju procesa specifikacije i specijalizacije s obzirom na inovacije. »

Izrada strategija pametne specijalizacije ne znači da bi „sve ostale“ trebalo zanezariti. Većina generičkih i horizontalnih politika naravno ostaje neophodna, a pametna specijalizacija postaje dodatna mogućnost koju se regijama preporučuje aktivirati ako imaju mogućnost uspostaviti inteligentni postupak utvrđivanja strateških domena i njihova razvoja.

Iako je prerano ocijeniti utjecaj platforme RIS3 na inovacije, produktivnost i rast, neki su rezultati već vidljivi iako nisu mjerljivi.

Jedan od temeljnih ishoda jest da je sam proces izrade strategije stvorio korisne učinke kao rezultat predanosti regija procesu otkrivanja poduzetništva. Na primjer, regije danas same imaju bolja znanja no prije jer su samoocjenjivanje te otkrivanje potencijala i kapaciteta bili nužni.

Za regije je korisno i produktivno da ulažu veći napor u otkrivanje i odabir, detaljno i za budućnost, prioriternih područja za istraživanje i razvoj te inovacije. Znanje i iskustvo stečeno otkrivanjem i odabirom pravilnih smjerova za istraživanje i razvoj te inovacije mogu biti korisni u provedbi naknadnih faza izrade proizvoda/procesa/tržišta, proizvodnje i distribucije.

Donositelji politika polagano usvajaju novi mentalitet politike, koji uključuje decentralizaciju, javno-privatne interakcije, samootkrivanje i određivanje prioriteta.

Drugi važan rezultat jest novo obrazloženje za razmjenu znanja i suradnju između regija koje daje ovaj pristup jer pametna specijalizacija pomaže pokazati da svaka regija dijeli nekoliko prioriteta s nekoliko drugih regija, a to čini obrazloženje za izgradnju mreža i partnerstva.

Prof. Dominique Foray, Voditelj katedre za ekonomiju i menadžment inovacija, École Polytechnique Fédérale de Lausanne (CH)

Nema sumnje da je utjecaj ovog pristupa golem u Europi i drugdje. S obzirom na takav utjecaj i znatnu mobilizaciju javnog i privatnog sektora na regionalnoj razini, bilo bi jednostavno apsurdno prekinuti pristup platformi RIS3. Postupak učenja politika bio je znatan, a regije sada mnogo bolje znaju kako nastaviti s projektom i implementirati S3 nego što su to znale prije pet godina kada je koncept uveden. Puno su naučile i nastavljaju s učenjem. Stoga možemo biti sigurni da će regionalne agencije i dionici biti puno učinkovitiji u primjeni platforme RIS3 ako se od njih bude tražilo da to učine ponovno za sljedeće razdoblje. ■

Izrada politike ulaganja za veću koheziju u Europi

Kohezijska politika EU-a podržava stotine tisuća projekata u svim europskim regijama. Ona je najveći izvor ulaganja EU-a koji potiče važne projekte realnog gospodarstva i pridonosi strukturnim promjenama u državama članicama EU-a.

Emma Marcegaglia
predsjednica organizacije
BusinessEurope

“Kohezijska politika mora osuvremeniti i pojednostaviti način na koji djeluje, postavljajući srednjoročno-dugoročni okvir, ali s dovoljno fleksibilnosti za prilagodbu novim događajima, podržavajući projekte s jasnom dodanom vrijednošću EU-a i osiguravajući prave poticaje za izvedbu.”

Kohezijska politika dio je Ugovora i odražava solidarnost EU-a. No više od toga, politika je vrlo važna za podupiranje veće kohezije u Europi u svim njezinim oblicima: gospodarske, društvene i teritorijalne.

Međutim, sada je vrijeme da napustimo mentalitet redistribucije i brzog trošenja kako bismo razmišljali o ovoj politici unutar logike ulaganja, konkurentnosti i strukturnih poboljšanja. To će biti nužno za poboljšanje uspjeha kohezijske politike i istodobno postizanje veće konvergencije među državama članicama, što je nužan uvjet za pravilno funkcioniranje EU-a, osobito europodručja.

Kohezijska politika mora biti sastavni dio europske strategije ulaganja, s jakim teritorijalnim pristupom, u cilju osnaživanja svake regije potrebnim alatima za izgradnju vlastite konkurentnosti. Mora dovesti do gospodarske i strukturne transformacije, osiguravajući otpornu osnovu u svakoj regiji, temeljenu na vlastitim snagama.

Važno je priznati da postignuća kohezijske politike sežu daleko više od financijske omoćnice koja je dostupna putem europskih strukturnih i investicijskih fon-

dova (ESI) te da su snažno povezana s pozitivnim nuspojavama koje donosi. One su vidljive u smislu izgradnje kapaciteta, definicije dugoročnih prioriteta, regionalnih strategija specijalizacije, partnerstva i drugo.

No te je prednosti potrebno pojačati. Kako bi to ostvarila, kohezijska politika mora osuvremeniti i pojednostaviti način na koji djeluje, postavljajući srednjoročno-dugoročni okvir, ali s dovoljno fleksibilnosti za prilagodbu novim događajima, podržavajući projekte s jasnom dodanom vrijednošću EU-a i osiguravajući prave poticaje za izvedbu.

Konkretno, moramo se nastaviti kretati prema politici koja se „usredotočuje na rezultate”, a manje na samo formalnu usklađenost. Strukturne fondove moramo učiniti dostupnijima i razumljivijima s jednostavnim, integriranim i proporcionalnim sustavom kontrole. Moramo nastaviti s izgradnjom administrativnih i tehničkih kapaciteta na regionalnoj razini i realnim partnerstvom u svim fazama programa i na svim razinama uprave.

Konačno, kohezijska politika mora bolje razumjeti da EU i njegove članice djeluju i natječu se na globalnoj razini. Na primjer, fondovi ESI moraju ostati otvoreni prema poduzećima svih veličina. Ne smijemo zaboraviti da srednje kapitalizirana i velika poduzeća imaju snažne pozitivne učinke prelijevanja na lokalno gospodarstvo, uključujući i rast MSP-ova. Stoga EU mora izbjeći stvaranje fenomena smanjenja ulaganja u Europi, već svoje alate treba koristiti kako bi osigurao da bude privlačno odredište za ulaganja, nastavkom izgradnje snažne i kohezivne Europe. ■

BUSINESSEUROPE

Organizacija BusinessEurope vodeći je zagovornik rasta i konkurentnosti na europskoj razini, podržavajući poduzeća širom kontinenta i zagovaranjem pitanja koja najviše utječu na njihov učinak:
<https://www.busseurope.eu/>

Kohezijska politika i paradoks javnog sektora

Kohezijska politika budućnosti imat će mnogo toga zajedničkog s onom današnjice. Zašto? Zato što će ciljevi trenutačnog programskog razdoblja – osiguranje pametnog, održivog i uključivog rasta – u budućnosti biti od veće, a ne manje važnosti.

Štoviše, mnoge od ključnih tema programa za razdoblje 2014. – 2020. – kao što su naglasak na rezultate, poboljšanje kvalitete institucija i pojednostavljenje propisa – isto će tako imati veću ulogu u budućnosti.

Postizanje opipljivih rezultata mnogo je važnije kada se EU nalazi pod pritiskom dokazivanja svoje vrijednosti Europskim građanima. Novi naglasak na rezultate – na ishode i utjecaj regionalne politike – već odavno kasni jer je prošlosti u tolikoj mjeri stavljen naglasak na regionalnu sposobnost apsorpiranja sredstava da je isto postalo sredstvo, a ne cilj sam po sebi. Naglaskom na rezultate ističe se važnost druge teme – institucijske kvalitete.

Kvaliteta institucija, osobito javnih institucija, vjerojatno je najvažniji sastojak recepta za inovacije i razvoj. Međutim, kohezijska politika budućnosti morat će riješiti paradoks javnog sektora.

Do ovog je paradoksa došlo zbog dvaju radikalnih različitih kretanja. s jedne strane, javni je sektor već gotovo jedno desetljeće pod pritiskom zbog štednje, smanjujući svoj kapacitet za djelovanje. s druge strane, javni sektor doima se velikim u sektorima društvenih izazova – sektorima poput energije, zdravstvene skrbi, obrazovanja, prometa, sigurnosti hrane, dostojanstvene skrbi za

“Kvaliteta institucija, osobito javnih institucija, vjerojatno je najvažniji sastojak recepta za inovacije i razvoj.”

odrasle – koji u velikoj mjeri pridonosi pametnom, održivom i uključivom rastu.

Ako se njome namjeravaju ostvariti opipljiviji rezultati, kohezijska politika mora raditi s pametnim, a ne smanjenim javnim sektorom. u tu svrhu javne uprave i njihove agencije moraju odbaciti stil vođenja „zapovijedanjem i upravljanjem” koji su upotrebljavale u prošlosti i prilagoditi stil najuspješnijih agencija – agencija poput SPRI-ja u Baskiji, Astera u regiji Emilia-Romagna i JIC-a u Južnoj Moravskoj. Te su agencije vješte u njegovanju regionalnih inovacijskih ekosustava u kojima dionici javnog, privatnog i trećeg sektora uče surađivati u svrhu od obostrane koristi.

Konačno, regulatorno pojednostavljenje mora ostati najvažniji prioritet. Trenutačno javni sektor dobiva dvojake signale: retorika kohezijske politike poziva na veću agilnost, kreativnost i eksperimentiranje, dok revizorska kultura ne trpi neuspjeh i žrtvuje kreativnost u ime sukladnosti.

Kevin Morgan
profesor upravljanja
i razvoja i
dekan za angažiranost na
Sveučilištu u Cardiffu (UK)

Kohezijska politika koja se bavi ovim problemima može s pravom tvrditi da je ozbiljna u pogledu osiguravanja pametnog, održivog i uključivog rasta. ■

Kohezijska politika: postignuća i težnje, kanadska perspektiva

Europska unija i njezina istaknuta kohezijska politika dugo su vremena od interesa među političkim zajednicama u Kanadi. Ovaj komentar nudi kanadski pogled na primjetna postignuća i buduća nastojanja politike.

dr. sc. Neil Bradford, voditelj,
katedra za političke znanosti,
Huron University College,
Western University (CA)

Kao visoko decentralizirana federacija velikog teritorija i izraženih regionalnih identiteta, Kanada se suočava sa mnogim istim izazovima „jedinstva kroz raznolikost” poput EU-a. Od 1960-ih godina kanadske su vlade provele teritorijalne strategije za regionalnu gospodarsku konvergenciju i nacionalnu socijalnu koheziju te su se okrenule EU-u u potrazi za inovativnim idejama i najboljim praksama.

Postignuća

Integrativni gospodarski razvoj: Kohezijska politika EU-a vodeća je u dvjema regionalnim dimenzijama. Prvo, preselila se s velikih infrastrukturnih ulaganja u regijama koje zaostaju na endogeni rast kroz produktivnost i poduzetništvo u svim regijama, a nedavno i na „pametnu specijalizaciju” kroz regionalne inovacijske sustave. Drugo, politika uključuje društvene i ekološke

ciljeve istodobno se usredotočujući na održivost regionalnih gospodarstava i socijalnih ulaganja radi stimuliranja rasta. Integrirani razvoj EU-a povezuje, a ne međusobno isključuje gospodarske, društvene i ekološke prioritete.

“*Europska unija i njezina istaknuta kohezijska politika dugo su vremena od interesa među političkim zajednicama u Kanadi.*”

Upravljanje na više razina: Kohezijska politika temelji se na načelima supsidijarnosti i partnerstva. Koordinacija politike na više razina rezultat je konzultacija i komunikacije te je prisutna u ugovorima o upravljanju za „fleksibilni uvjet” koji pojašnjavaju očekivanja financiranja EU-a i istodobno omogućavaju prilagodbu regionalnog programa. Upravljanje EU-a na više razina kombinira „politiku usmjerenu na područje” s hijerarhijskim nadzorom i potporom.

Učenje i prilagodba: Kohezijska politika kreativno primjenjuje podatke za informiranje i poboljšanje regionalnog programiranja. Ulaganja EU-a vode se robusnim trostupanjim okvirom za diferencijaciju regionalnih sredstava i potencijala. Procjena programa sve se više oslanja na ciljeve, pokazatelje, procjene i praćenje. Kombinacija kvantitativnih i kvalitativnih mjera EU-a pojašnjava učinkovitost javnih ulaganja i istančava regionalnu provedbu.

Nastojanja

Promjena demografije: Kohezijska politika EU-a suočava se sa složenim izazovima migracije jer izbjeglice traže nove domovine, a kvalificirani radnici sele se među državama članicama. Istodobno, europsko stanovništvo u cjelini stari. Politika treba inovativno programiranje naselja za duboku raznolikost i kreativne socijalne reforme kroz život.

Digitalna transformacija: Kohezijska politika suočava se sa složenim regionalnim i društvenim izazovima jer tehnologije transformiraju rad, proizvodnju i potrošnju u platformskim gospodarstvima. Digitalna podjela ugrožava teritorijalnu i socijalnu koheziju kada se ulaganja koncentriraju na urbana sjedišta. Politika zahtijeva „uključive inovacije” za širenje digitalnih mogućnosti poboljšanjem e-usluga, nadogradnjom vještina i društvenim inovacijama.

Administrativne inovacije: Kohezijska politika suočava se sa složenim izazovima upravljanja jer nacionalne vlade i regionalne vlasti pristup programu smatraju birokratskim, a nadzor kontrolirajućim. Upravljanje politikom treba pojednostaviti, a provedba programa treba se temeljiti na „zajedničkom upravljanju”. Protokoli evaluacije trebali bi poticati na usklađivanje s ciljevima kohezijske politike i koristiti recenzije stručnjaka za ojačavanje administrativnog kapaciteta i oblikovanje politike EU-a i isporuku regionalnog programa. ■

Buduće financije EU-a

Skupina na visokoj razini za vlastita sredstva (HLGOR) uspostavljena je u veljači 2014. kako bi razmotrila pronalazak transparentnijih, jednostavnijih, pravednijih i demokratski odgovornih načina financiranja EU-a. Skupinom je predsjedao bivši talijanski premijer i povjerenik EU-a Mario Monti, a sastoji se od članova koje su imenovali Europski parlament, Vijeće i Europska komisija. Konačno izvješće i preporuke predstavljene su u Europskom parlamentu i u Vijeću u siječnju 2017. godine.

Prema vašem mišljenju, koji su glavni izazovi za financije EU-a nakon 2020. godine?

Veliki izazovi za financije EU-a postoje već danas i slični su izazovima s kojima se suočava sam EU: na koji način vratiti povjerenje naših građana? Kako europsku potrošnju učiniti legitimnijom? Posljednjih je godina EU pogodilo više kriza od kojih većina ističe nove prioritete: ojačati konkurentnost europskog gospodarstva, a posebice baviti se nezaposlenošću mladih; osigurati naše vanjske granice i poboljšati suradnju u području unutarnje sigurnosti i obrane; ispuniti naše obveze u borbi protiv klimatskih promjena i degradacije okoliša; i na kraju, osigurati glatki prijelaz iz EU-28 u EU-27 kada Ujedinjena Kraljevina napusti EU.

To su pitanja za koja se očekuje da će se EU njima baviti, a pod pritiskom da to učini je već danas, no ona ipak često nisu dio njegove tradicionalne osnovne djelatnosti, posebice unutarnja i vanjska sigurnost koje ostaju unutar područja nacionalnog suvereniteta. Iako su nedavni godišnji proračuni upotrijebili alate fleksibilnosti, o njihovoj provedbi još treba odlučiti.

Koje velike promjene predlažete u odnosu na postojeći sustav?

Reforma sustava prihoda dio je ovog sveukupnog pomaka jer trenutačni sustav financiranja – koji se temelji na

“Politike EU-a, posebice kohezijska, pogoduju svim zemljama, čak i onima s „neto doprinosom“.”

ogromnom udjelu nacionalnih doprinosa država članica – preferira *status quo* i predstavlja prepreku usmjeravanju na nove potrebe. Stoga u izvješću Skupine na visokoj razini za vlastite resurse navodimo devet preporuka koje pridonose promjeni.

Među njima, mislim da će usredotočivanje na izdatke s najvišom europskom dodatnom vrijednošću, ukidanje popusta u korist određenih zemalja te uvođenje

“*Budući strukturni investicijski fondovi igrat će ključnu ulogu u našim nastojanjima reforme jer ih se često kritiziralo za financiranje previše projekata s upitnom europskom dodanom vrijednošću.*”

Izvršni sažetak i preporuke dostupni na 23 jezika: http://ec.europa.eu/budget/mff/hlgor/index_en.cfm

jednog ili više novih vlastitih resursa povezanih s vodećim politikama EU-a imati vrlo jak utjecaj. Na primjer, vlastiti resursi temeljeni na zajedničkom reformiranom PDV-u ili zajedničkom porezu na dobit poduzeća mogu se oblikovati kako bi pridonijeli boljem funkcioniranju jedinstvenog tržišta, pojednostavili život naših poduzeća i poduprli borbu protiv prijevara ili utaje poreza; vlastiti resursi za okoliš mogu pridonijeti naporima dekarbonizacije i zelenom rastu. Ova posljednja preporuka, po mojem mišljenju, pokazuje kako prihod EU-a može donijeti dodatnu dodanu vrijednost: EU ne može oporezivati poreze, ali njegovi prihodi mogu doprinijeti postizanju politika i ciljeva EU-a

Koje su glavne prepreke u ostvarivanju tih promjena?

Najočitiju prepreku predstavlja u postupak donošenja odluka koji se primjenjuje na sustav financiranja, a koji uključuje asimetriju moći između Europskog parlamenta i Vijeća. Europski parlament konzultira se samo o vlastitim sredstvima, dok je njegov pristanak potreban za višegodišnji financijski okvir i suodlučuje o godišnjem proračunu. Nadalje, odluke unutar Vijeća moraju se donositi jednoglasno i nakon ratifikacije

u svim nacionalnim parlamentima. To je najsloženiji postupak koji postoji.

Postoje i druge prepreke povezane s činjenicom da su u većini slučajeva vođe koji sudjeluju u jednom krugu pregovora rijetko prisutni u drugom, što raspršuje pamćenje i iskustvo, odnosno dovodi do nesporazuma vezanih uz funkcioniranje financija EU-a. Na primjer, uobičajen pogrešni argument koji se upotrebljava za odbacivanje realnih vlastitih sredstava jest stav da samo nacionalni doprinosi omogućuju državama članicama kontrolu nad financijama EU-a te da će autonomiji vlastiti resursi dovesti do nekontroliranog povećanja proračuna. To nije slučaj. Realni vlastiti resursi promijenili bi sastav prihoda (i smanjili nacionalne doprinose). o veličini proračuna odlučuje višegodišnji financijski okvir. a budući da proračun EU-a mora biti u ravnoteži i ne može pribjeći dugu, prihodi se automatski izračunava nakon što je poznat rashod, a ne obrnuto.

Koja je po vama uloga europskih strukturnih i investicijskih fondova?

Budući strukturni i investicijski fondovi igrat će ključnu ulogu u našim nastoja-

njima reforme jer ih se često kritiziralo za financiranje previše projekata s upitnom europskom dodanom vrijednošću. To se posebno odnosi na razvijene regije bogatijih država članica. Nadalje, njihovo financiranje kroz nacionalne omotnice čini ih glavnom značajkom usmjeravanja na neto stanja.

Buduća reforma imat će težak zadatak vraćanja legitimnosti djelovanja EU-a u mnogim regijama, usredotočujući se na javna dobra širom EU-a, umjesto na lokalna. Također će morati pokazati pogodnosti koje donosi osim onih za neposredne korisnike. Prekogranične pogodnosti, učinci prelijevanja ili poluge trenutačno su zanezmareni ili skriveni u proračunskim pregovorima, a mjera su europske dodane vrijednosti. To se treba promijeniti kako bi proračun bio transparentniji, odgovorniji i pravedniji. Politike EU-a, posebice kohezijska, pogoduju svim zemljama, čak i onima s „neto doprinosom“.

TOČKE PODATAKA: 3 – OTVORENA PODATKOVNA PLATFORMA

POSTOJI LI NEKA TEMA O KOJOJ BISTE ŽELJELI DA SE GOVORI U BUDUĆIM OBJAVAMA U TOČKAMA PODATAKA PANORAME?

POSTOJI LI SKUP PODATAKA ZA KOJI BISTE ŽELJELI DA GA POSTAVIMO NA OTVORENU PODATKOVNU PLATFORMU ESI FONDOVA?

AKO POSTOJI, POŠALJITE E-PORUKU NA ADRESU: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

Objava učinka fondova ESI: sve veća važnost zajedničkih pokazatelja

Potreba za praćenjem i izvješćivanjem o učincima zajednička je odgovornost i važan dio svih važnih debata o politici EU-a.

Programi iz razdoblja 2014. – 2020. doživjeli su poboljšanja u upotrebi pokazatelja za mjerenje ishoda i rezultata različitih fondova ESI – zajednički pokazatelji moćan su alat za objavu objedinjenih političkih postignuća u državama članicama. Taj razvoj prati i druga poboljšanja koja se odnose na učinak, kao što su robusnije i jasnije postavljanje i određivanje ciljeva te novi okvir učinka povezan s pričuvom za ostvareni učinak. Jedan od rezultata veće usredotočenosti na učinak jest da pokazatelji više ne trebaju biti odgovornost nekolicine tehničara.

Trenutačni sustav pokazatelja razvijen je tijekom godina na temelju iskustva i učenja specifičnih za svaki fond. Stoga su zajednički pokazatelji zajednički programima u okviru svakog specifičnog fonda s pokazateljima prilagođenima ciljevima specifičnima za fond, ciljanim sektorima i primijenjenoj strategiji intervencije.

Dva su glavna pitanja utjecala na izbor koncepata pokazatelja i definiciju zajedničkih pokazatelja:

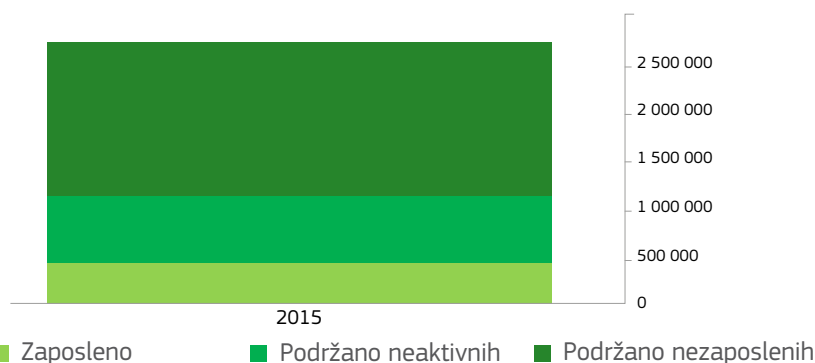
- ▶ Jesu li pokazatelji važna mjera intervencija i ciljeva specifičnog fonda?
- ▶ Jesu li pokazatelji na raspolaganju bez pretjeranih troškova i opterećenja menadžerima i korisnicima?

Za razdoblje 2014. – 2020. odgovori na ta pitanja razvijeni su u partnerstvu s dionicima i stručnjacima iz država članica tijekom nekoliko godina razmatranja.

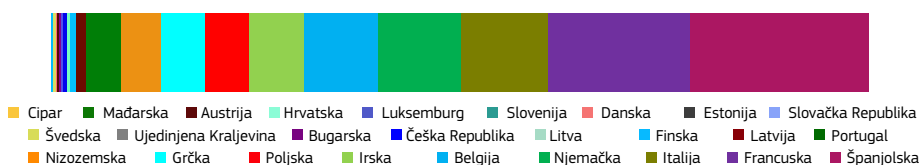
Najvidljiviji proizvod trenutnog sustava pokazatelja na otvorenoj podatkovnoj platformi fondova ESI prezentacija jest ploča „postignuća” za zajedničke pokazatelje po fondovima i temama. Ostala poboljšanja uključuju proširen popis zajedničkih pokazatelja i bolju metodologiju prikupljanja i izvješćivanja o pokazateljima EFRR-a i ESF-a.

DVA PRIMJERA IZ ESF-A I EFRR-A DO KRAJA 2015.

ESF: Status zaposlenosti sudionika
Provedeno: 2 707 055 sudionika
Od kojih
Podržano nezaposlenih: 1 574 509 sudionika
Zaposleno: 435 940 sudionika
Podržano neaktivnih: 696 606 sudionika

Pregled provedenih vrijednosti programa (2015.)

Postoji li previše pokazatelja?

Ovo je pitanje postavljeno na najvišoj razini institucija EU-a, ne samo zato jer bi bilo jednostavnije komunicirati na razini EU-a s nekoliko pokazatelja koje je jednostavno objediniti. Europski revizorski sud nedavno je također ispitivao važnost i upotrebu brojnih pokazatelja specifičnih za program te poteškoće njihova objedinjavanja na razini EU-a.

S druge strane, različiti dionici imaju različite potrebe i predlažu široki raspon pokazatelja, od kojih su mnogi relevantni za njih i već dostupni u njihovoj regiji ili državi članici.

Još jedno objašnjenje za naizgled velik broj zajedničkih pokazatelja EU-a vrlo je širok tematski okvir djelovanja i sektora koje financiraju fondovi ESI. Na primjer, postoji 46 zajedničkih pokazatelja za EFRR

Možda su prava pitanja: „Obuhvaćaju li zajednički pokazatelji ključna postignuća u različitim tematskim područjima?” i „Postoje li područja u kojima ne bilježimo ključna postignuća?”

MNOGI ZAJEDNIČKI POKAZATELJI PO FONDU PREVEDE SE U NEKOLIKO POKAZATELJA PO „TEMI”: SLUČAJ EFRR-A

RTDI: 6 pokazatelja	IKT 1 pokazatelj	Tvrtke: 9 pokazatelja
Energija i klima: 5 pokazatelja	Okoliš: 7 pokazatelja	Promet: 6 pokazatelja
Društvena infrastruktura: 2 pokazatelja	URBAN: 4 pokazatelja	Interreg: 6 pokazatelja

Što je sljedeće?

U debati o višegodišnjem financijskom okviru EU-a nakon 2020. i budućnosti zajedničkog upravljanja kroz fondove ESI, pitanje učinka i mjerenja postignuća vruća je tema. Glavna su pitanja sljedeća:

- ▶ Možemo li poboljšati mjerenje učinka fondova, istodobno smanjujući opterećenje za dionike?
- ▶ Mogu li se različiti koncepti pokazatelja racionalizirati za sve fondove? Trebaju li različitim dionicima različiti pokazatelji?
- ▶ Bi li definiranje zajedničkih pokazatelja EU-a u svim fondovima rezultiralo prednostima za mjerenje i objavu postignuća?
- ▶ Trebamo li se usredotočiti na smanjenje broja specifičnih nacionalnih pokazatelja? Ili su kvaliteta pokazatelja i njihova relevantnost za politiku važnije?

Može se činiti kao tehnička debata, ali ključna je za budućnost politike. Pratite ovu raspravu ili, još bolje, uključite se u nju! ■

SAZNAJTE VIŠE

Otvorena podatkovna platforma fondova ESI:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

Odaberite odjeljke „postignuća” na stranicama „Tema”, „Zemlja” ili „Fond”:

Često postavljena pitanja o otvorenim podacima na „Postignuća”:

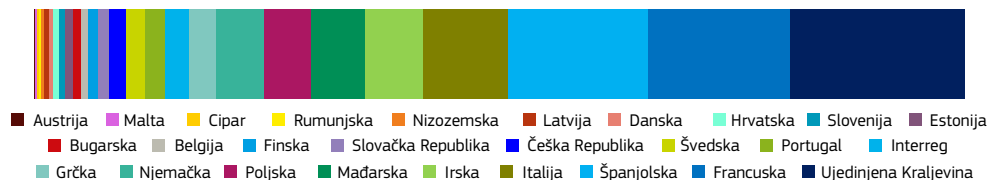
http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/faq/about_open_data/

Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda

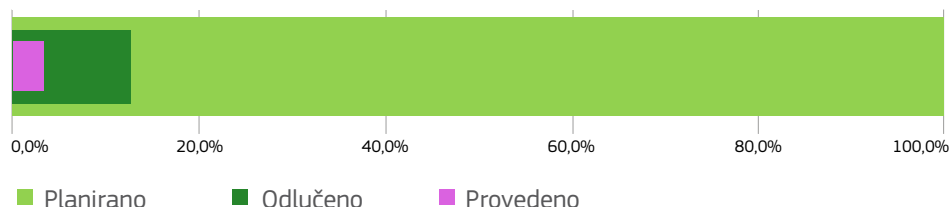
br. 2/2017.: Pregovori Komisije o sporazumima o partnerstvu i programima u području kohezije za razdoblje 2014. – 2020.

<http://www.eca.europa.eu/hr/Pages/DocItem.aspx?did=41008>

EFRR: Tvrtke koje primaju potporu
Planirano: 1 098 048 poduzeća
Odlučeno: 137 463 poduzeća
Provedeno: 36 379 poduzeća
Pregled ciljeva programa

Napredak provedbe

Zašto bi pojačana kohezijska politika trebala biti glavni prioritet EU-a

Europi kohezijska politika nije bila nikada potrebnija no u današnjim teškim i neizvjesnim vremenima. Europsko jedinstvo ugroženo je te dovodi u pitanje budućnost EU-a u cjelini.

U svojem najnovijem izvješću o iskorištavanju globalizacije Europska komisija s pravom je prepoznala potrebu „usmjeravanja na regionalne i lokalne potrebe ulaganja [...] kako bi se osiguralo da sve regije mogu imati koristi od unutarnjeg tržišta i bolje se pripremiti za izazove globalizacije”.

Zbog toga Konferencija perifernih pomorskih regija (Konferencija) smatra da bi pojačana i ojačana kohezijska politika, koja obuhvaća sve regije, trebala biti glavni prioritet na dnevnom redu Komisije u narednim godinama. Kako bi to postalo stvarnost, navodimo nekoliko naših ključnih poruka za budućnost.

Prvo, smatramo da bi se teritorijalna dimenzija sljedeće kohezijske politike trebala dodatno proširiti. Europski projekt treba kohezijsku politiku za postizanje ciljeva EU-a u državama članicama i regijama. Od vitalne je važnosti da se ciljevi EU-a ostvaruju svugdje u Europi, uključujući i na određenim teritorijima kao što su otočne regije, najudaljenije regije i sjeverna rijetko naseljena područja (NSPA).

Konferencija polazi od pretpostavke teritorijalne, gospodarske i socijalne kohezije kao ciljeva Zajednice u službi solidarnosti EU-a. Takva načela stanovnicima različitih teritorija Europske unije omogućuju da na nepristran način imaju koristi od temeljnih sloboda koje su utvrđene Ugovorom i pro- vode se kroz politike Zajednice.

“Umjesto suprotstavljenih potpora i financijskih instrumenata, Komisija bi trebala definirati gdje financijski instrumenti dodaju najviše vrijednosti u budućoj kohezijskoj politici koja bi se trebala nastaviti prvenstveno oslanjati na bespovratna sredstva.”

Eleni Marianou
glavna tajnica Konferencije
perifernih pomorskih regija

Drugo, u pogledu financijskih instrumenata, naša je vizija za razdoblje nakon 2020. godine konstruktivna: umjesto suprotstavljenih potpora i financijskih instrumenata, Komisija bi trebala definirati gdje financijski instrumenti dodaju najviše vrijednosti u budućoj kohezijskoj politici koja bi se trebala nastaviti prvenstveno oslanjati na bespovratna sredstva.

Slično tome, Europski fond za strateška ulaganja može dodati vrijednost cjelokupnoj europskoj politici ulaganja, ali ona je i dalje je vrlo neuravnotežena, kako zemljopisno tako i sektorski. Kako bi sačuvala središnju ulogu kohezijske politike u potpori regionalnom razvoju, Komisija treba postaviti jasne granice između tih dvaju instrumenata i dati smjernice o tome kako ih najbolje kombinirati.

I treće, vjerujemo da Europa treba ambicioznu strategiju kao nastavak na strategiju Europa 2020. Doista, kohezijska politika ispunit će svoje ciljeve samo ako se temelji na sveobuhvatnoj, ambicioznoj i dugoročnoj europskoj strategiji održivog rasta i razvoja diljem EU-a.

Očekivanja Konferencije i dalje su visoka za razdoblje nakon 2020. godine, no na kocki je budućnost Europe! ■

CPMR
CRPM

Konferencija perifernih pomorskih regija okuplja oko 160 regija iz 25 država iz EU-a i šire. Konferencija predstavlja oko 200 milijuna ljudi i zagovara uravnoteženiji razvoj europskog teritorija. Djeluje i kao stručna i lobistička skupina za regije, a uglavnom se usredotočuje na društvenu, gospodarsku i teritorijalnu koheziju, pomorsku politiku i dostupnost www.cpmr.org

Kohezijska politika: na koji način EU može istodobno održavati solidarnost i ulaganja?

Robin Huguenot-Noël
Politički analitičar EPC-a za
gospodarsko upravljanje
i proračun EU-a,
i Alison Hunter

Viši politički analitičar EPC-a za
regionalnu politiku, regionalne
inovacije i industrijski rast

Porast populizma i euroskepticizma, osobito među skupinama u nepovoljnom položaju, povećao je pritisak na EU da ojača svoje instrumente ulaganja i solidarnosti, posebice kohezijsku politiku.

Međutim, to jačanje nužno je promatrati u kontekstu neizvjesnosti po pitanju budućeg smjera EU-a s obzirom na unutarnju i vanjsku sigurnost, globalne razvoje događaja, migracije i neprestane neuravnoteženosti ekonomske i monetarne unije (EMU).

Budući da se očekuje da će Brexit dovesti do velikih smanjenja proračuna EU-a, kohezijska politika vjerojatno će imati manji proračun u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru s dodatnim, novim prioritetima. To predstavlja nove izazove za kohezijsku politiku, u vrijeme

kada se njezina učinkovitost u upravljanju kohezijom EU-a ponovno ispituje. Međutim, taj kontekst također otvara priliku za postizanje novog dogovora, potkrijepljenog s povezanim operativnim okvirom, koji okuplja „zajednice” kohezijske politike, umjesto da potiče natjecanje za sredstva i olakšice.

Postoji potreba za potpunom procjenom načina na koji kohezijska politika može unaprijediti solidarnost EU-a, istovremeno osiguravajući održivo financiranje. Politika je u proteklim desetljećima postigla velik doprinos programu EU-a „pametna, održiva i uključiva rast”. Međutim, često se rade kompromisi zbog prekomjerne birokracije, kritika „kružnog financiranja”, manjka usklađenosti između potrošnje i potrebe te izazova apsorpcije sredstava.

Projektu EU-a potreban je novi zamah uz potporu hrabre reforme kohezijske politike. U cilju povećanja njezine vjerodostojnosti i svrhe gospodarski, socijalni i teritorijalni ciljevi politike trebali bi biti prebačeni u središte projekta EU-a. Relevantnost i vrijednost kohezijske politike trebale bi biti bolje integrirane i priopćene u cijelom okviru politike EU-a i financiranja. Kao „prvak” solidarnosti EU-a kohezijska politika može iskoristiti i proširiti prisutnost na lokalnoj razini tek kada joj bude dodijeljen nužan status i doseg kako bi to postigla.

Jasnoća svrhe od velike je važnosti. Potrebno je znatno povećati vjerodostojnost politike kao pokretača ulaganja, što znači pojednostavljenje pravila i sustava ostvarivanja te usklađivanje kohezijske politike s gospodarskim upravljanjem kako bi se povećali napori i maksimalno

“U cilju povećanja njezine vjerodostojnosti i svrhe gospodarski, socijalni i teritorijalni ciljevi politike trebali bi biti prebačeni u središte projekta EU-a.”

iskoristila ulaganja. Međutim, nova bi kohezijska politika također trebala integrirati diferencirani pristup, uzimajući u obzir različite kapacitete ostvarivanja diljem EU-a (npr. u apsorpciji sredstava i razinama razvoja).

Neki od tih prijedloga mogu naići na otpor. Međutim, u trenutačnom okruženju u interesu je svih partnera kohezijske politike ozbiljno razmotriti moguće reforme kako bi se osiguralo prilagođavanje buduće politike svrsi nakon 2020. godine. Najgori od svih ishoda bilo bi smanjenje financiranja bez iskorištavanja mogućnosti reforme i prioriteta. ■

EUROPEAN POLICY CENTRE

Europski centar za politiku neovisno je, neprofitno stručno tijelo posvećeno poticanju europskih integracija kroz analizu i debatu koje podržava i izaziva europske donositelje odluka da donose informirane odluke temeljene na dokazima i analizama te pruža platformu za angažiranje partnera, dionika i građana u izradi politike EU-a i budućnosti Europe:

<http://www.epc.eu/about.php>

Bolje financiranje gradova pomoći će u postizanju boljih rezultata za građane

Kohezijska politika već je dugo jedan od najsnažnijih izraza solidarnosti između država članica i regija u EU-u te je donijela izuzetna poboljšanja u područjima javnih usluga i infrastrukture diljem Europe.

Kohezijska politika i dalje donosi jasne i vidljive rezultate građanima, od boljeg pristupa školama, zdravstvene i socijalne skrbi, čistijeg zraka i vode do poboljšane i održivije mobilnosti.

U mojem gradu Ghentu strukturni su fondovi omogućili ulaganje u tehnološka rješenja visoke i niske razine. u stvaranje nove poslovne četvrti uložili smo 5 milijuna EUR iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR). Najsuvremenija zgrada upotrebljavat će prirodne resurse i poticati istraživanje, inovacije i poduzetništvo. Istodobno, EFRR osigurava vrijedni početni kapital za eksperimente s novim oblicima odlučivanja i društvenih inovacija, dajući jasne, vidljive rezultate za naše građane i poboljšavajući kvalitetu njihovih života.

Međutim, s Brexitom i dugoročnim posljedicama financijskih kriza u pozadini, sljedeći krug debate o kohezijskoj politici održat će se u izrazito drugačijem kontekstu. To ostavlja nekoliko otvorenih pitanja koja se odnose upravo na kapacitet sljedećeg proračuna EU-a.

Taj nam izazov daje priliku da ponovno razmislimo o tome kako radimo stvari u Europi i da građane više uključimo u odlučivanje. Kohezijska politika može biti temelj za jači i ujedinjeniji EU gdje se

građani osjećaju povezani s europskom idejom i vide kako EU pridonosi boljoj kvaliteti života u našim gradovima.

Gradovi su u dobroj poziciji za partnerski rad s donositeljima odluka EU-a na izradi politike utemeljene na potrebama građana. Kao razina vlade najbliža građanima, možemo povezati ulaganja EU-a s lokalnim potrebama, osiguravajući bolji povrat od ulaganja. Nedavno objavljen dokument organizacije EURO CITIES o politici zagovara nastavak snažne kohezijske politike nakon 2020. na temelju triju načela:

- 1) kohezijska politika mora i dalje obuhvaćati sve regije. Ona je politika za europsku solidarnost;
- 2) veća primjena načela partnerstva mora pomoći gradovima da se više uključe i omogućiti veći pristup financiranju. Većina globalnih izazova koncentrirana je u gradovima, a upravo se u gradovima najčešće primjenjuju rješenja;
- 3) pojednostavljenje postojećih izvora financiranja, posebice bolja integracija Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj, pomoći će gradovima da budu učinkovitiji u pružanju ključnih usluga.

Imamo mnogo razloga da se ponosimo Europom: trajni mir, veće bogatstvo i solidarnost. Unatoč tome, EU je do temelja potresen Brexitom i rastućim euroskeptičizmom. Snažna kohezijska politika koja učinkovito podržava gradove i regije u njihovim nastojanjima da se bore s našim izazovima može biti jedan od najjačih alata EU-a za prevladavanje tih kriza. ■

Daniël Termont
gradonačelnik Ghenta
i predsjednik
organizacije EURO CITIES

“Kohezijska politika može biti temelj za jači i ujedinjeniji EU gdje se građani osjećaju povezani s europskom idejom i vide kako EU pridonosi boljoj kvaliteti života u našim gradovima.”

Organizacija EURO CITIES mreža je glavnih europskih gradova. Njezini su članovi izabrane lokalne i općinske vlasti velikih europskih gradova. Kroz šest tematskih foruma širok spektar radnih skupina, projekata, aktivnosti i događanja, članovima nudi platformu za razmjenu znanja i ideja o pitanjima koja utječu na svakodnevni život Europljana:

<http://www.eurocities.eu/eurocities/home>

Kohezijski fondovi EU-a i borba protiv siromaštva

Nedostatak napretka u ostvarivanju cilja strategije Europa 2020. za smanjenje siromaštva za najmanje 20 milijuna ljudi nije posljedica samo financijske krize već i neuspjeha u postizanju uravnoteženijeg društvenog i gospodarskog programa.

Taj neuspjeh vodi do socijalne i demokratske krize. Nedavno predloženi europski stup socijalnih prava mogao bi biti početak stvarnog odgovora, no zahtijeva ozbiljnu predanost praćenju i provedbi na nacionalnoj razini.

“Sljedeći krug Kohezijskog fonda EU-a trebao bi razmotriti izdvajanje više sredstava ESF-a za socijalnu uključenost.”

Bez cilja siromaštva i velikih napora u provedbi strategije Europa 2020. i procesa semestra, situacija bi bila još gora. Jedan od najvažnijih napora za smanjenje broja ljudi koji žive u siromaštvu bila su zaštićena sredstva posebno za tu svrhu u iznosu od 20 % Europskog socijalnog fonda za socijalnu uključenost. Prva procjena Komisije pokazuje formalnu usklađenost s ovom obvezom u svim državama članicama. Međutim, ako je Komisija uistinu ozbiljna po tom pitanju, potrebno je daljnje praćenje i izvješćivanje kako bi

Leo Williams
direktor Europske mreže protiv siromaštva

se otkrilo što se podrazumijeva kao socijalna uključenost u financirane mjere i procijenilo u kojoj mjeri one pomažu ljudima da izbjegnju siromaštvo.

Platforma ESF-a, koju podupire Komisija, a posebice Tematska mreža o uključenosti, pruža mogućnosti za razmjenu djelovanja socijalne uključenosti koje podržava ESF u tri teme:

- 1) inovacije u pružanju socijalnih usluga s posebnim naglaskom na deinstitucionalizaciju;
- 2) djelovanje kako bi se obuhvatile skupine i zajednice koje su suočene s visokom razinom siromaštva i diskriminacije, s naglaskom na beskućnike i Rome i
- 3) djelovanje za potporu pristupima aktivne uključenosti s naglaskom na integrirane puteve i poticanje sudjelovanja u društvu i na tržištu rada. Taj bi rad trebao pridonijeti utvrđivanju pokazatelja socijalne uključenosti koji bi mogli pomoći u praćenju zaštićenih sredstava za socijalnu uključenost.

Sljedeći krug Kohezijskog fonda EU-a trebao bi razmotriti izdvajanje više sredstava ESF-a za socijalnu uključenost. Predanost ulaganju potrebnog vremena i resursa kako bi se osiguralo da sve mjere socijalne uključenosti zaista zadovoljavaju svoje pokazatelje bit će od ključne važnosti. Nadalje, program Fonda europske pomoći za najpotrebitije usmjeren na socijalnu uključenost, pomoć u hrani i materijalnu pomoć pokazuje kako sredstva EU-a mogu poticati učinkovito djelovanje za obuhvaćanje ljudi i zajednica koje se bore sa siromaštvom i isključenosti.

Ova praksa dokaz je da budući financijski okvir EU-a, kao i prateća pomoć u hrani, trebaju uključivati velike programe socijalne uključenosti. Takvo je djelovanje potrebno kako bi stup socijalnih prava dobio smisao. ■

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

Europska mreža protiv siromaštva najveća je europska mreža nacionalnih, regionalnih i lokalnih mreža koje uključuju nevladine udruge protiv siromaštva i razvojne skupine te europske organizacije koje djeluju u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti:

<http://www.eapn.eu/>

Stvaranje „saveza voljnih regija”

Karl-Heinz Lambertz, predsjednik Udruge europskih pograničnih regija i budući predsjednik Europskog odbora regija, ističe važnost prekogranične suradnje u poticanju gospodarskog razvoja i kohezije.

Koja je dodana vrijednost europske kohezijske politike za pogranične regije u EU-u?

Europska unija podijeljena je mnogim unutarnjim granicama gdje razlike u vještinama, strukturama, socijalnim i fiskalnim zakonima često uzrokuju poteškoće. Pogranične i prekogranične regije također su opterećene zemljopisnim preprekama kao što su granice koje se protežu duž rijeka i planina. Granice se često smatraju neprobojnim preprekama za čije je prevladavanje potrebno previše truda i vremena. Unatoč tome, uspješna prekogranična suradnja pokazuje da sukobi također mogu biti izvor gospodarskog rasta i međusobnog razumijevanja. Postizanje održive i učinkovite europske integracije stoga zahtijeva blisku suradnju u obliku prekogranične suradnje. Ako duž europskih granica ne postoji kohezija, bit će teško postići cilj Ugovora o teritorijalnoj koheziji za cijeli EU.

Bez potpore kohezijske politike pogranične regije nikada ne bi razvile svoje potencijale zbog različitih lokalnih i regionalnih prioriteta. Prečesto propuštamo mogućnosti upotrebe „kritične mase” ulaganja koja imaju smisla samo ako se provode u prekograničnim projektima – na primjer, bolnice, prekogranične službe, objekti za gospodarenje otpadom, gospodarska suradnja itd. Izazov je stvoriti novu funkciju granica, pretvarajući ih u mjesta sastanka. To pokazuje stvarnu dodanu vrijednost koju kohezijska politika može imati u europskim pograničnim regijama.

Možete li sažeti glavna postignuća i što još treba učiniti?

Kohezijska politika pomaže pograničnim regijama razviti svoje potencijale prevladavajući razlike u prioritetima s bilo koje strane granice. Prekogranična suradnja pozitivno utječe na

europske pogranične regije, osobito u pogledu gospodarskog rasta i zapošljavanja, što se uvijek događa uz nacionalne mjere i znatno pridonosi provedbi sadašnjih i budućih europskih strategija.

To je puno više od razmjene iskustava i koordinacije, a vodi do praktične suradnje s dokazanim rezultatima uspjeha u razvoju infrastrukture, gospodarskoj suradnji, inovacijama i istraživanju, tržištu rada, turizmu, kulturi i još mnogo toga.

Kohezijska politika nije samo instrument gospodarskog razvoja i smanjenja regionalnih razlika već demonstrira dodanu vrijednost EU-a diljem Unije i svih regija i gradova. Nadalje, jedinstven je primjer europske solidarnosti i jedinstva koji dovodi do jače i otpornije Europske unije – našeg zajedničkog cilja navedenog u Rimskoj deklaraciji.

“ Granice se često smatraju neprobojnim preprekama za čije je prevladavanje potrebno previše truda i vremena. Unatoč tome, uspješna prekogranična suradnja pokazuje da sukobi također mogu biti izvor gospodarskog rasta i međusobnog razumijevanja. ”

Koji su glavni prioriteti pograničnih regija u odnosu na budućnost financija EU-a?

Pogranične regije, kao što je slučaj sa svim regijama u EU-u, zainteresirane su za proračun EU-a koji uistinu čini razliku za sve građane. Umjesto povećanja broja programa koje financira EU, a koji su centralizirani na europskoj razini, pogranične regije preferiraju sredstva EU-a koja su osmišljena za potporu prekograničnim razvojnim strategijama i temelje se na regionalnim potrebama. To je ono što nazivamo pristupom „usmjerenim na područje“, a koji je ključan element kohezijske politike.

Stoga je važno da se financijska potpora predviđena za europsku teritorijalnu suradnju nakon 2020. godine poveća i bude znatno veća od trenutne dodjele od 3 % europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Moramo također osigurati da se naši postupci za upravljanje sredstvima pojednostave u skladu s inicijativom „Proračun za rezultate“ koju vodi Europska komisija.

Kao sljedeći predsjednik Europskog odbora regija, od 12. srpnja, možete li nam reći što mislite o budućnosti politike i fondova ESI nakon 2020. godine?

Na našoj plenarnoj sjednici u svibnju Odbor regija je – kao prvo tijelo EU-a – usvojio svoje formalno stajalište o buduć-

“ Jedina svrha svakoga tko radi s EU-om i za njega jest poboljšanje i dobrobit života njegovih građana. ”

nosti kohezijske politike na temelju intenzivnih rasprava s europskim gradovima i regijama, Europskom komisijom, Europskim parlamentom te mnogim državama članicama i velikim brojem dionika.

Svoju ulogu budućeg predsjednika Odbora regija vidim kao zadatak promicanja zajedničkih ideja o budućnosti

kohezijske politike, također u kontekstu debate o budućnosti Europe i u smislu izlaza Ujedinjene Kraljevine iz Unije.

Jedina svrha svakoga tko radi s i za EU je poboljšanje i dobrobit života njegovih građana. Duboko sam uvjeren da se možemo baviti samo sve većim populizmom i nedostatkom povjerenja koji osjećaju mnogi građani u EU-u, pokazujući da EU donosi koristi za njihove živote i zajednice. To je upravo ono što kohezijska politika namjerava učiniti i zbog čega nam je u budućnosti potrebna nego ikada.

Pokušat ćemo stvoriti „savez voljnih regija”

za borbu za reformiranu kohezijsku politiku koja bi trebala biti drastično pojednostavljena i temeljiti se na jačem partnerstvu s gradovima i regijama. To također uključuje veći naglasak na procjeni teritorijalnih utjecaja politika EU-a kako bi se osiguralo da sve one podržavaju cilj Ugovora o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji. ■

AER za kohezijsku politiku nakon 2020. usmjerenu na rezultate

Skupština europskih regija (AER) vjeruje u novu viziju za budućnost kohezijske politike: mehanizam za ostvarivanje koji je jednostavan i postiže rezultate diljem Europe.

Michiel Rijsberman
izvjestitelj AER-a
za kohezijsku politiku nakon 2020.
Regionalni ministar provincije
Flevoland (NL)

Europske regije svakodnevno rade s kohezijskom politikom, dajući prijedloge iz perspektive temelja za bolju budućnost. AER je uspostavio radnu skupinu za kohezijsku politiku koja je usvojila deklaraciju 1. lipnja 2016. u Sankt Pöltnu u Austriji. Utvrdila je četiri područja: dugoročnu viziju; pojednostavljenje i reviziju; kombiniranje europskih strukturnih i investicijskih fondova s drugim fondovima; te upravljanje na više razina i pozlaćivanje.

Kohezijsku politiku treba preoblikovati kako bi se riješili budući izazovi EU-a. Javna vrijednost fondova ESI rast će nakon Brexita, smanjenja proračuna EU-a i pojave novih izazova EU-a. Niska stopa

apsorpcije i nezgodan mehanizam za ostvarivanje rade protiv kohezijske politike. Međutim, fondovi ESI donijeli su dodanu vrijednost. Jedini put prema napretku jesu kohezijska politika usmjerena na rezultate, jasni ciljevi EU-a i jednostavan mehanizam za ostvarivanje za njezine korisnike.

Glavni gospodarski, socijalni i teritorijalni izazovi iz regija trebali bi stvoriti okosnicu vizije za kohezijsku politiku nakon 2020. godine. Bespovratnim sredstvima za inovacije u energetskej tranziciji, klimatskim promjenama i socijalnoj uključenosti u našim regijama ona postaje više od mehanizma za usklađivanje dohodovnih nejednakosti među europskim regijama. Poboljšanje kvalitete života građana diljem Europe ključ je iza svakog eura potrošenog u bespovratnim sredstvima. Vizija o Europi sutrašnjice sa zajedničkim

“Glavni gospodarski, socijalni i teritorijalni izazovi iz regija trebali bi stvoriti okosnicu vizije za kohezijsku politiku nakon 2020. godine.”

europskim ciljevima trebala bi dati smjernice i stvoriti osjećaj vlasništva među korisnicima.

Obnovljeni mehanizmi za ostvarivanje trebali bi osigurati: sprečavanje pozlaćivanja; jedan pravilnik za različite fondove ESI; i diferencirane režime revizije zasnovane na proporcionalnosti u stopama pogreške i opsegu programa. ■

Skupština europskih regija najveća je nezavisna mreža regija širom Europe koja okuplja regije iz 35 zemalja. Oduvijek je aktivno sudjelovala u debatama o kohezijskoj politici. Prošlog je rujna inicijativu „Snažna obnovljena regionalna politika za sve regije nakon 2020. godine” potpisalo više od 300 regionalnih predsjednika.

<http://aer.eu/>

Vođenje Sedme konferencije o kohezijskoj politici 2017. godine

Kao voditeljica Sedme konferencije o kohezijskoj politici EU-a ove godine u Bruxellesu, veselim se interakciji s dinamičnom skupinom glavnih govornika, sudionika panela, gostiju, građana EU-a i drugih tijekom dvodnevnog događaja.

Ovogodišnja se konferencija održava u sjeni Brexita koji će, naravno, imati znatan utjecaj na buduće proračune EU-a, uključujući fondove kohezijske politike. Trenutačno nije moguće pravilno izračunati financijske troškove britanskog izlaska na buduće proračune EU-a. Procjene navode iznose godišnjeg deficita od 5 do 17 milijardi EUR, ovisno o nizu čimbenika, uključujući i to čeka li nas „meki” ili „tvrđi” Brexit.

Kao irska novinarka u velikoj sam mjeri svjesna gospodarskih i političkih implikacija britanskog povlačenja iz EU-a, sa zajedničkom granicom između Irske Republike i Sjeverne Irske, koja će predstavljati goleme izazove u razdoblju nakon Brexita, da ne uopće spominjemo štetu koja bi mogla biti nanosena važnoj trgovini između Irske i Ujedinjene Kraljevine. Izuzmemo li irsko pitanje, upravljanje potencijalnim financijskim deficitom bit će golem problem za EU i njegov proračun nakon 2020. godine, nakon izlaska Britanije iz bloka. Stoga će Brexit morati biti uključen u predstojeću konferenciju o kohezijskoj politici.

Jedna od prvih debata koju ću voditi prvog dana bit će usredotočena na to kako kohezijska politika može pridonijeti osuvremenjivanju europskog gospodarstva. Obično kad vodim panel-debate o osuvremenjivanju europskih gospodarstava, uvijek završimo na raspravi o rastućem utjecaju digitalizacije na industriju i društvo. Tijekom tih debata često se bavimo pitanjima poput kamiona bez vozača, autonomnih proizvodnih linija i naprednih robotskih tehnologija.

Veliko je pitanje na koji način zemlje EU-a prihvaćaju tu digitalnu transformaciju. To je osobito relevantno za one regije i gradove koji možda nisu tako napredni kao ostali. Ako ne uspiju olakšati vrstu digitalnog napretka koji je potreban kako bi ostali gospodarski i društveno održivi, postoji opasnost da će zaostati i imat ćemo neku vrstu Europe s dvije brzine gdje su neke zemlje tehnološki puno naprednije od drugih.

“Kao irska novinarka u velikoj sam mjeri svjesna gospodarskih i političkih implikacija britanskog povlačenja iz EU-a, sa zajedničkom granicom između Irske Republike i Sjeverne Irske, koja će predstavljati goleme izazove u razdoblju nakon Brexita.”

Karen Coleman
komentatorica/novinarka/
voditeljica

Živimo u vremenu koje od nas zahtijeva redovito usavršavanje vještina i ponovno osposobljavanje kako bismo ostali relevantni u svojim poslovima i društvima. Ako se isključimo s digitalne mreže, možda ćemo zaostati u svijetu koji sve više upotrebljava tehnologiju.

Stoga regije i gradovi trebaju pametno upravljati tranzicijom sa starog gospodarstva na novo, bez obzira na to olakšava li ponovno osposobljavanje vozača kamiona ili integrira robotske tehnologije na načine koji poboljšavaju umjesto da zamjenjuju ulogu ljudi u društvu. a Europska komisija mora osigurati da ne sprječava njihove pokušaje osuvremenjivanja nametanjem mnoštva nepotrebnih pravila i propisa te birokracijom. Jer ako regije i gradovi ne iskoriste ovu digitalnu transformaciju, možda nećemo ostvariti koheziju koju EU nastoji ostvariti. ■

www.karencoleman.com

[@KarenColemanIRL](https://twitter.com/KarenColemanIRL)

Pripremite se za Europski tjedan regija i gradova 2017.

Europski tjedan regija i gradova 2017. godine održat će se pod nazivom „Regije i gradovi u suradnji za bolju budućnost”. Događaj će uključivati otprilike 100 radionica, debata i aktivnosti umrežavanja na kojima će sudjelovati oko 5000 sudionika. Osim radionica smještenih u Bruxellesu organizirat će se i program lokalnih događanja diljem Europe između rujna i prosinca 2017.

Petnaesti Europski tjedan regija i gradova (EWRC) održat će se netom prije objave izvješća o koheziji i predstavljanja višegodišnjeg financijskog okvira EU-a za razdoblje 2020. – 2026. To EWRC-u daje mogućnost da bude jedna od platformi za prikupljanje i predstavljanje stavova regija i gradova o proračunu i naknadnim zakonodavnim prijedlozima u odnosu na kohezijsku politiku i ruralni razvoj.

**15. EUROPSKI TJEDAN
REGIJA I GRADOVA 2017.**

**9. – 12. LISTOPADA 2017.,
BRUXELLES
PRIJAVE POČINJU 10. SRPNJA**

SAZNAJTE VIŠE
[http://ec.europa.eu/regional_policy/
regions-and-cities/2017/index.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2017/index.cfm)

Izgradnja otpornih regija i gradova

U ovom ćemo se dijelu usredotočiti na gospodarske i društvene učinke globalizacije i reakciju politike na razini EU-a, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Sudionicima će biti omogućeno da predstave i raspravljaju o inovativnim načinima poticanja promjena, posebice o tome na koji način europske gradove učiniti pametnijima i otpornijima.

Radionice će se usredotočiti, na primjer, na to kako digitalne mogućnosti mogu pomoći u razvoju inovativnog planiranja, industrijske transformacije, pametne specijalizacije i boljeg upravljanja s ciljem prevladavanja trenutačnih izazova i poticanja stvaranja radnih mjesta i ulaganja na svim razinama EU-a.

Regije i gradovi kao agenti promjene

U ovom dijelu razmatrat će se moguće prilagodbe regionalnoj i urbanoj politici EU-a za sljedećih pet do deset godina te potaknuti općenitije razmišljanje o EU-u iz perspektive regija i gradova. Ponudit će platformu za ilustraciju učinkovitih doprinosa regija i gradova EU-a europskom projektu i omogućiti im doprinos glavnoj političkoj debati paralelno s postupkom „Promišljanje o Europi” koji pokreće Europski odbor regija.

Radionice će se usredotočiti na to kako lokalni i regionalni sustavi smanjuju razlike s pomoću, na primjer, kružnog gospodarstva, treće industrijske revolucije, otvorenih podataka, integriranog teritorijalnog razvoja, urbanih laboratorija, istraživačkog i inovativnog djelovanja, istodobno gledajući naprijed prema budućim potencijalima.

Dijeljenje znanja za ostvarivanje rezultata

U ovom će dijelu regionalne i nacionalne vlasti koje provode programe financirane sredstvima europskih strukturnih i investicijskih fondova imati mogućnost razmijeniti iskustva i dobre

prakse u upravljanju programima tijekom razdoblja 2014. – 2020. Ključna pitanja uključuju razmatranje načina za smanjenje administrativnog opterećenja korisnika pojednostavljenjem te različite načine jačanja institucija i izgradnje administrativnih kapaciteta među upravama na svim razinama.

Rasprave s praktičarima bit će integrirane s doprinosima akademske zajednice te sudionika iz zemalja izvan EU-a koje su zainteresirane za postupak europskih integracija, kako s institucionalnog gledišta tako i u smislu politika koje promiču europsku koheziju.

Tijekom radionica analizirat će se regionalni sustavi inovacija, procjena teritorijalnog utjecaja, transformacija učenja u djelovanje, gradovi učinkoviti u smislu resursa, analiza troškova i koristi, međuregionalna suradnja i način na koji inovacijska središta mogu osigurati održiviji učinak.

RegioStars

Cilj nagrada RegioStars jest prepoznati dobre prakse u regionalnom razvoju i istaknuti originalne i inovativne projekte koji bi mogli biti privlačni i inspirativni ostalim regijama.

Kategorije nagrada za 2017. jesu:

1. Pametna specijalizacija za inovacije MSP-ova
2. Energetska unija: Klimatska djelovanja
3. Osnaživanje žena i aktivno sudjelovanje
4. Obrazovanje i osposobljavanje
5. CityStars: gradovi u digitalnoj tranziciji

Članovi žirija nagrada RegioStars, pod predsjedanjem člana europskog parlamenta Lamberta van Nistelrooija, trenutačno ocjenjuju 110 prijava zaprimljenih ove godine.

Svečanost dodjele nagrada RegioStars 2017. održat će se u Bruxellesu u utorak 10. listopada. Ove godine također će se obilježiti 10. obljetnica nagrada, a drugi put bit će dodijeljena nagrada javnosti.

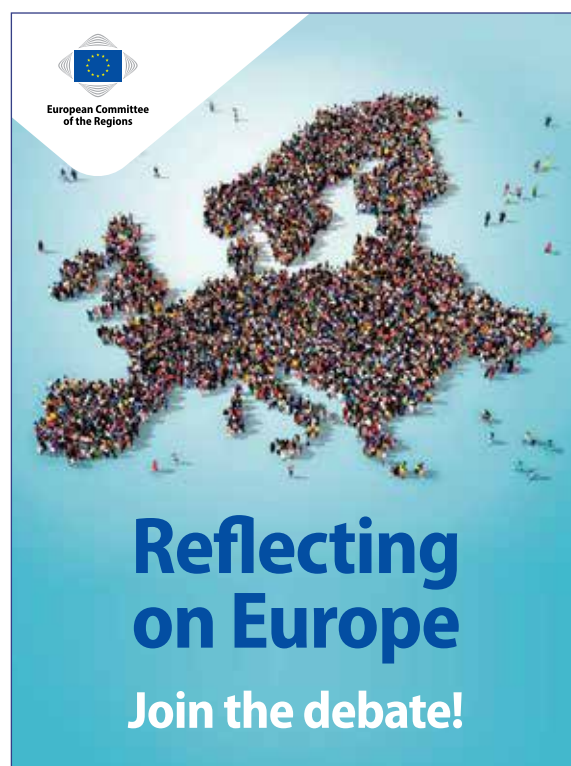
SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/regio-stars-awards/

Lokalna događanja

Svako regionalno partnerstvo mora organizirati jedan lokalni događaj pod naslovom „Europa u mojoj regiji/gradu” u obliku rasprave s građanima, a koja će se održati između rujna i prosinca 2017. i uključivati člana Europskog odbora regija.

Cilj rasprave s građanima jest slušati i izvješćivati izravno iz gradova i regija i s rasprava koje su u tijeku. Ti su dijalozi sastavni dio inicijative Odbora regija „Promišljanje o Europi” koji će u proljeće 2018. postati dijelom mišljenja „Promišljanje o Europi: glas regionalnih i lokalnih vlasti za obnovu povjerenja u Europsku uniju”, a što će omogućiti stvarne doprinose regija i gradova političkom procesu. Cilj je privući širok spektar sudionika, uključujući javnost, donositelje politika i stručnjake te podići svijest o utjecaju politika EU-a na njihovu regiju i grad. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://cor.europa.eu/hr/events/Pages/reflecting-eu.aspx>

Inicijativa „ Interreg Volunteer Youth“: promicanje suradnje i solidarnosti preko granica

Europske snage solidarnosti (ESC) nova je inicijativa Europske unije koja stvara prilike mladima za voloniranje ili rad na projektima u svojoj zemlji ili inozemstvu koji pogoduju zajednicama i ljudima diljem Europe. Regionalna politika EU-a uključila se u inicijativu s milijun EUR kako bi prekograničnim, transnacionalnim ili međuregionalnim programima i povezanim projektima omogućila ugošćavanje volontera (građana EU-a između 18 i 30 godina) u razdoblju od dva do šest mjeseci. Cilj su potpora, promicanje i izvješćivanje o postignućima programa i projekata Interreg uz istodobno povećanje svijesti o prednostima suradnje preko unutarnjih granica EU-a. U nastavku pročitajte svjedočanstva prva dva mlada volontera koji sudjeluju u inicijativi Interreg Volunteer Youth (IVY) koju vodi Udruga europskih pograničnih regija.

Strasbourg, 14. rujna 2016.: Ulazim u Europski parlament i zauzimam mjesto u dvorani Hemicycle – želim čuti Jean-Claudea Junckera i njegov govor o stanju Unije.

Solidarnost je ljepilo koje povezuje našu Uniju. [...] Kada su portugalske planine gorjele, talijanski su zrakoplovi gasili požar. [...] u istom duhu Komisija danas predlaže uspostavu Europskih snaga solidarnosti. Mladi ljudi diljem EU-a moći će volontirati i pružiti pomoć tamo gdje je ona najpotrebnija [...].”

Budući da sam odrasla i dugi se niz godina školovala na prekograničnim područjima, moram cijeniti dodatnu vrijednost

teritorijalne kohezije i integracije unutar transnacionalnog područja. Kada vam je prelazak granice dio svakodnevice, bilo radi posla ili džogiranja, počinjete shvaćati koliko je važno da te granice ne predstavljaju prepreke.

Koliko ja znam, u EU-u su najvažniji solidarnost, demokracija i mogućnost slobodnog putovanja; zajednička vizija zemalja; suradnja ljudi, borba za ljudska prava i ukidanje nejednakosti; građani koji žive u miru. Europske snage solidarnosti nude mogućnost promicanja i poticanja upravo svih tih vrijednosti, jačajući ljepilo među Europljanima.

„Kada vam je prelazak granice dio svakodnevice, bilo radi posla ili džogiranja, počinjete shvaćati koliko je važno da te granice ne predstavljaju prepreke.”

Svoje iskustvo volontiranja započela sam u okviru inicijative Interreg Volunteer Youth u ponedjeljak 20. ožujka. Kao izvjestitelj Interrega u okviru zajedničkog tajništva Dunavskog transnacionalnog programa (DTP) želim podupirati, promicati i izvješćivati o važnosti suradnje preko europskih granica i prednosti europske teritorijalne integracije. Cilj DTP-a jesu promicanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije te rješavanje zajedničkih izazova u kojima se od transnacionalne suradnje očekuju opipljivi rezultati.

Bliskom suradnjom s 54 projekta odobrena u okviru prvog poziva za dostavu prijedloga, imam bolji/dublji/detaljniji uvid u način na koji transnacionalna suradnja priprema teren za dugotrajne i sveobuhvatne projekte u održivoj perspektivi. Suradnja među zemljama uistinu može pomoći u rješavanju zajedničkih problema, obogaćivanjem perspektiva o najboljim praksama i lekcijama naučenima u drugim zemljama. Povezivanje Europljana način je olakšavanja razmjene ideja i sredstava, uz poticanje strateškog djelovanja prema ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Kao prvi volonter ESC-a/IVY-a ikada na terenu stekla sam nova, vrlo vrijedna iskustva. To mi je omogućilo iskustvo života, odnosno sudjelovanje na Danu otvorenih vrata u Bruxellesu, snimanje od strane Europske komisije za video, davanje intervjua na radiju i za novine, upoznavanje povjerenika za proračun i ljudske resurse te predsjednika Europskog odbora regija, predstavljanje ove cijele avanture tijekom seminara za mađarske novinare ... Kakvo sam izazovno i istodobno epsko putovanje započela!

Manon, Francuska (lijevo na slici)

Budući da dolazim iz Njemačke, zašto bi me trebale zanimati Poljska, Danska, Švedska i Litva? Ono što me potaknulo da volontiram za jugoistočni baltički program Interreg, posebni program prekogranične suradnje koji uključuje nekoliko regija u području južnog Baltičkog mora, snažno je uvjerenje

u dodanu vrijednost koju suradnja donosi građanima u Europi. Nadalje, smatram da Europske snage solidarnosti sudionicima inicijative Interreg Volunteer Youth mogu ponuditi jedinstvenu priliku da na smislen način daju doprinos izgradnji temelja povjerenja – osjećaja zajednice – koji je obostrano koristan i obogaćuje. Uključivanjem različitih partnera na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, jedinstveni „ulazni pristup” IVY-a potaknuo me na promišljanje o solidarnosti u smislu proširene zajednice koja potiče suradnju preko granica i obuhvaća više komplementarnih razina pripadnosti.

Korištenjem teorije u praksi koja sam iskustva dosada stekla? Moj put učenja kao izvjestitelj IVY-a započeo je „velikom praskom”: Danom otvorenih vrata EU-a u zgradi Berlaymont u Bruxellesu. Više od 30 glavnih uprava Europske komisije predstavilo je svoje aktivnosti ispred otprilike 12 000 građana! Manon i ja vodile smo intervjuje, obavještavale zainteresirane posjetitelje, čak smo imale priliku izraziti naše mišljenje o ESC-u u radijskoj emisiji uživo. Ponovno u Poljskoj, veselim se izvješćivanju „na terenu” o mnogim zanimljivim projektima

„Ono što me potaknulo da volontiram za jugoistočni baltički program Interreg snažno je uvjerenje u dodanu vrijednost koju suradnja donosi građanima u Europi.”

europske teritorijalne suradnje ovog ljeta.

Uspješno odrađen 6. svibnja, moj dolazak iz Njemačke i volontiranje u ovom posebnom programu prekogranične suradnje u području južnog Baltičkog mora proširili su moje horizonte, povećali moj osjećaj solidarnosti i ojačali vjeru u pronalazak zajedničkih rješenja za današnje zajedničke izazove. Nadam se da će moj put učenja kao izvjestitelj IVY-a nastaviti uspješno kao što je započeo i da će u budućnosti biti više mladih volontera s otvorenim optimističnim pogledima koji će se pridružiti ESC-u.

Yasmin, Njemačka (desno na slici)

SAZNAJTE VIŠE

https://europa.eu/youth/solidarity_hr
<https://www.interregyouth.com/>

Izvješće studenata o projektima Interreg na Malti

Godišnji sastanak programa Interreg 2017. održan se od 26. do 28. travnja na Malti, u organizaciji Europske komisije, Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku uz potporu malteškog predsjedanja Vijećem Europske unije.

Tijekom događanja sudionici su imali priliku posjetiti jedan od triju projekata:

- ▶ prekogranični projekt Lithos o zaštiti i vrednovanju povijesne baštine;
- ▶ transnacionalni projekt CypFire o zaštiti prirodne baštine mediteranske regije od požara;
- ▶ infrastrukturu za pročišćavanje otpadnih voda južne Malte.

Pozvani su i studenti škole novinarstva na malteškom sveučilištu znanosti i tehnologije (MCAST). Ti posjeti projektima bili su prilika da ti mladi ljudi svjedoče konkretnim prednostima suradnje. Njihovi dojmovi o posjetima projektima navedeni su u nastavku.

Lithos

Ovaj prekogranični projekt između Malte i Sicilije usredotočuje se na zaštitu i vrednovanje povijesne baštine. Daphne Marie Fenech, glavna arhitektica projekta Lithos, u razgovoru u Palači inkvizitora u Vittoriosi objasnila je da se u svojoj osnovi projekt usredotočuje na sinergiju između povijesne profesije dviju država (Malte i Sicilije) i mogućnosti njezine upotrebe za restauraciju zgrada i struktura koje bi inače bile izgubljene.

Jedna od tehnika u prvom planu projekta jest stereotomija koja se bavi geometrijskim znanjem izrade nacрта i rezanja blokova krutog materijala. Fenech je izjavila da je činjenica da su rezultati projekta bili opipljivi pomogla u dobivanju sredstava iz europskog regionalnog fonda. Slijedom toga izgrađeni su muzej i centar za osposobljavanje upotrebom materijala, opreme i stručnošću koji ne postoje na Malti, već su uvezeni iz Raguse na Siciliji.

Govoreći o prednostima rada s drugom državom članicom EU-a u prekograničnom projektu, Fenech je rekla kako je komunikacija među stranama izuzetna, a platforma kao što je EU pomaže u stvaranju baze zemalja koje traže partnere u sličnim projektima.

Osim pomlađivanja starih građevina i infrastrukture, cilj projekta bila je i ponovna uspostava vještine zidarstva na Malti. Prije ove i sličnih inicijativa lokalni arhitekti bojali su se izumiranja zidarstva i drugih povijesnih zanimanja usmjerenih na arhitekturu.

Na ovom informativnom sastanku istaknuta je i važna uloga MCAST-a. Rad institucije u sklopu različitih istraživačkih operacija agencije Heritage Malta udahnuo je nov život nizu potencijalnih zidara.

Liam

CypFire

Događaju projekta CypFire imali smo priliku prisustvovati 27. travnja u organizaciji Europske komisije. Prije posjeta nekim lokacijama organiziran je razgovor u općini Mgarr gdje nas je pozdravio gradonačelnik Paul Vella, a koji je predstavio još trojicu govornika, Roberta Dantija, Giannija Della Roccu i Emanu Vellu.

Svaki je govorio o svojoj uključenosti u ovaj projekt. Roberto Danti započeo je navođenjem cilja projekta CypFire, a to je suzbijanje šumskih požara prirodnom barijerom – čempresima. Govorio je o tome kako je projekt ostvaren s pomoću različitih eksperimenata u različitim zemljama i općim širenjem znanja.

Gianni Della Rocca govorio je o tehničkom aspektu projekta objašnjavanjem znanstvenih pojedinosti o svojstvima određene vrste drveća nazvanih mediteranski čempresi.

Konačno, Eman Vella govorio je o doprinosu općine Mgarr u ranijim eksperimentima za utvrđivanje najbolje vrste čempresa za upotrebu u funkciji prirodne barijere. Općina Mgarr bila je najbolji kandidat za sadnju stabala jer ima najbolje održavan ruralni prostor na Malti i dovoljno prostora. Stabla su bila posađena na dvjema lokacijama: jedna u blizini zaljeva Gnejna, a druga u Ballutu 2006. odnosno 2012. godine. Nadzor tih stabala i dalje je u tijeku, iako je projekt CypFire završio.

Sara i Andrew

Postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda Ta' Barkat

Godišnji sastanak uključivao je posjet infrastrukturi za pročišćavanje otpadnih voda poznatoj kao Ta' Barkat, u selu Xgħajra na Malti. Stefan Cachia i David Sacco, inženjeri društva Water Services Corporation, raspravljali su o svrsi i ciljevima projekta, programu i ključnoj infrastrukturi za obradu.

Cachia je raspravu započeo s CF116, jednim od najpoznatijih projekata zbrinjavanja otpada na Malti. Taj operativni program izvorno je poslan Komisiji u prosincu 2007., a formalno dostavljen u srpnju 2010. godine. Prema riječima Cachije CF116 ponovno uspostavlja kakvoću vode za kupanje zajedno s Direktivom o kakvoći vode za kupanje i eliminira dodatnu neobrađenu otpadnu vodu koja se ispušta u more. Ujedno, cilj je tog projekta ukloniti ispuštanja smrada pri ispuštanju neobrađenih otpadnih voda. Cachia je rekao da je projekt koštao oko 80,1 milijun EUR.

Sacco je govorio o svrsi i cilju projekta s obzirom na smanjenje pritiska na prirodne vodne resurse kako bi se diversificirala dostupna vodoopskrba i povećao udio obnovljene vode. Također je izjavio da vodne usluge omogućuju 90 bušotina, deset crpnih stanica i tri postrojenja za povratnu osmozu morske vode na Malti te 44 bušotine i dvije crpne stanice na otoku Gozo.

Cilj društva Water Services Corporation nastavak je ulaganja u bolju kvalitetu života što vodi do ulaganja u budućnost malteških ljudi. Delegacija je potom posjetila postrojenje.

Miguela i Mauro

SAZNAJTE VIŠE

<http://webcasting.streamdis.eu/Mediasite/Catalog/Full/5eea1d0698264ad88e78a7cbf397459221>

NOVOSTI [UKRATKO]

EUROPSKI PORTAL PROJEKATA ULAGANJA

EIPP je novi internetski portal koji omogućuje promotorima projekata iz javnog ili privatnog sektora EU-a stupanje u kontakt s potencijalnim ulagačima diljem svijeta. Osmišljen je kao odgovor na želju ulagača da se na središnjoj platformi ponudi više potencijalnih mogućnosti za ulaganja EU-a, a nudi napredne kriterije pretraživanja i filtriranja što ulagačima pojednostavljuje pronalazak projekata u skladu s njihovim preferencijama.

Portal će povećati vidljivost projekata u EU-u velikoj mreži međunarodnih ulagača predstavljanjem projekata u strukturiranom i usklađenom obliku.

**SVOJ PROJEKT ULAGANJA
MOŽETE POSLATI NA ADRESU**
ec.europa.eu/eipp

POLJSKA: INICIJATIVA KOMISIJE POMAŽE REGI- JAMA S NISKIM DOHOT- KOM NADOKNADITI ZAOSTATKE

U sklopu pomoći Europske komisije prilagođene regijama EU-a s niskim rastom i niskim dohotkom uz pomoć sredstava kohezijske politike, jednogodišnja pilot-inicijativa u Poljskoj daje obećavajuće rezultate. Stručnjaci Komisije i Svjetske banke, zajedno s poljskim nacionalnim i lokalnim vlastima, prošlu su godinu radili na utvrđivanju rješenja za poticanje gospodarskog razvoja u regijama s niskim prihodima Potkarpatsko i Sventokriško vojvodstvo u istočnoj Poljskoj. Definirali su strateške prioritete i konkretno djelovanje koje je moguće brzo provesti za akademsku zajednicu, poslovno okruženje i radnu snagu.

Na temelju tih prvih obećavajućih pilot-djelovanja pripremljen je plan za repliciranje tih projekata u drugim prikladnim poljskim regijama.

SAZNAJTE VIŠE
<http://europa.eu/!Cm83tg>

PEER 2 PEER OBILJE- ŽAVA 100. DOGAĐAJ I SPREMAN JE ZA PUNO VIŠE!

TAIEX-REGIO PEER 2 PEER obilježio je 100. događaj u sklopu kojega je mađarska delegacija posjetila svoje pandane u Litvi u cilju razmjene dobre prakse u provedbi financijskih instrumenata za energetska učinkovitost. TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, koji je prije samo dvije godine pokrenula Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku u bliskoj suradnji s Glavnom upravom za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, vrlo je cijenjen i jednostavan alat koji služi kao pomoć upravama država članica da se lakše sastaju i dijele iskustva o različitim temama vezanim za upravljanje europskim strukturiranim i investicijskim fondovima.

Komisija je do danas zaprimila 171 zahtjev za razmjenu, od kojih se 100 ostvarilo, uključivši 1500 sudionika iz 25 država članica EU-a. Širok raspon tema obuhvaćenih ovim razmjenama kreće se od pitanja upravljanja i kontrole do financijskih instrumenata, urbanog razvoja, pametne specijalizacije, javne nabave itd. u svojim povratnim informacijama države članice kažu da je instrument koristan, jednostavan za korištenje i nebirokratski.

SAZNAJTE VIŠE
<http://funding.balticsea-region.eu/>

PROGRAM

21. RUJNA 2017. Europski dan suradnje

9. – 12. LISTOPADA 2017.

Bruxelles (BE)

Europski tjedan regija i gradova

10. LISTOPADA 2017.

Bruxelles (BE)

Svečanost dodjele nagrada Regiostars

18. – 19. LISTOPADA 2017.

Budimpešta (HU)

6. godišnji forum Strategije EU-a za dunavsku regiju

21. – 23. STUDENOGA 2017.

München (DE)

2. godišnji forum Strategije EU-a za alpsku regiju

27. – 28. STUDENOGA 2017.

Rotterdam (NL)

Forum gradova

Više informacija o ovim događanjima možete pronaći u dijelu Program na *web*-mjestu Inforegio:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/events/

PRAVNA OBAVIJEST

Ni Europska komisija ni osobe koje djeluju u njezino ime odgovaraju za uporabu podataka iz ove publikacije.

Luksemburg: Ured za publikacije Europske unije, 2017.

PDF: ISSN 2315-0823

Ponovna je uporaba dopuštena uz uvjet navođenja izvora.

Politiku ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređuje Odluka 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Za svaku uporabu ili reprodukciju fotografija ili druge građe koja nije zaštićena autorskim pravom EU-a dopuštenje se mora zatražiti izravno od vlasnika autorskog prava.

Časopis je tiskan na recikliranom papiru na engleskom, francuskom, njemačkom, bugarskom, grčkom, španjolskom, talijanskom, poljskom i rumunjskom jeziku. Dostupan je na 22 jezika na *web*-mjestu: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj izdanja finaliziran je u lipnju 2017.

© Europska unija, 2017.

Printed in Belgium

FOTOGRAFIJE (STRANICE):

Naslovna stranica: © Europska komisija

Stranica 4.: logotip i fotografija © Estonska vlada

Stranica 8.: logotip i fotografija © Njemačko savezno ministarstvo gospodarstva i energetike

Stranica 9.: logotip i fotografija © Cipar, Ministarstvo financija

Stranica 10.: logotip i fotografija © Europska komisija

Stranica 12.: logotip i fotografija © Regija Valonije

Stranica 13.: logotip i fotografija © Regija Krete

Stranica 14.: logotip i fotografija © Švedska udruga lokalnih vlasti i regija

Stranica 15.: logotip i fotografija © Savez gradova i općina Češke Republike

Stranica 18.: logotip i fotografija © Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj

Stranica 20.: logotip i fotografija © Udruga poljskih gradova

Stranica 21.: logotip i fotografija © Europski parlament

Stranica 22.: logotip i fotografija © Grad Valka (LV) i grad Valga (EE)

Stranica 23.: logotip i fotografija © Ajutament de Santa Coloma de Gramenet

Stranica 24.: logotip i fotografija © London School of Economics and Political Science

Stranice 26. i 27.: © Europska komisija

Stranica 28.: logotip i fotografija © École polytechnique Fédérale de Lausanne (CH)

Stranica 29.: logotip i fotografija © BusinessEurope

Stranica 30.: logotip i fotografija © Sveučilište u Cardiffu

Stranica 31.: logotip i fotografija © Huron University College, Western University (CA)

Stranica 32.: © Europska komisija

Stranica 36.: logotip i fotografija © Konferencija perifernih pomorskih regija

Stranica 37.: logotip i fotografije © Europski centar za politiku

Stranica 38.: logotip i fotografija © Eurocities

Stranica 39.: logotip i fotografija © Europska mreža protiv siromaštva

Stranica 40.: fotografija © Europska komisija; logotip © AEBR

Stranica 42.: logotip i fotografija © Skupština europskih regija

Stranica 43.: fotografija © Karen Coleman

Stranica 46.: fotografija © Europska komisija

Stranice 48. i 49.: fotografije © Europska komisija

OSTANITE U KONTAKTU

#EU7CF

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyregion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/photos/euregional/)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Ured za publikacije

Europska komisija
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu